

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hatásos pént sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér pént sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHVIVAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, augusztus 25

Mai számunk főbb közleményei:

- Tandjmentesség papíron.
- Szélhámoskodás Vanderbilt nevével.
- Az elítélt aradi képviselők.
- A zombori polgármester bünel.
- Halálos vasuti szerencsétlenség.
- Pokolgép az ékszerdobozban.
- Jelentkezik Crth János.
- Ezüllött színész.
- Harc a rendőrökkel.
- Amiről beszélnek.
- Kalandozások.
- A fiumei bank ablók.
- Tarkaságok.

Berlini tanár

az aradi gyermekmenhelyről.

(Beszélgetés Keller Arthur dral.)

Arad, augusztus 24.

A nyugateurópai államok egymásután alkották meg nagyszerű szociális törvényeiket és népjóléti intézkedéseiket. Angliában az elmúlt évben iktatták törvénybe az agkori ellátásról és biztosításról szóló javaslatot, amelynek értelmében minden hetven esztendőnél idősebb vagyontalan angol állampolgár eltartásáról az állam gondoskodik. Németországban törvény van a gyermekágyas nők biztosításáról és az anyaság oltalmáról. És így tovább, hasonló gondoskodás történik a gyámolításra szorult vagyontalan felnőttekre a többi államokban is. A nyugateurópai államok ezeket az üdvös intézkedéseket, mint látható, fe-

lülről lefelé alkalmazták és pedig elsősorban az elaggottakon és így lefelé.

Magyarországban megfordítva tett intézkedést az államhatalom, abból az alapelvől kiindulva, hogy az egészséges generáció megteremtését a legfiatalabb kornál kell megkezdenie és nem az elaggottaknál. Hogy ez a teória mennyire helyes, mi sem igazolja jobban, mint az, hogy gyermekvédelmi intézményeink ma Európában legelső helyen állanak. Igaz, hogy ugyszólván ez az egyetlen tökéletes intézményünk van, de ez kiállja a versenyt a legmodernebb a apokra fektetett amerikai gyermekvédelmi rendszerrel is.

Ezek az okok indították arra Keller Arthur dr. német egyetemi tanárt, a charlottenburgi, *Augusztia Viktória* császárné nevével viselő gyermekvédő intézet igazgatóját, hogy Magyarországra utazzék és tanulmányozza gyermekvédelmi intézményeinket. Keller professzor az egyetlen német, állami jellegű gyermekvédő intézet vezetője. Az *Augusztia Viktória* intézetet ugyanis, három millió márka költséggel a német nemzet emeltette a császári pár ezüstlakodalma alkalmából. Maga *Augusztia* császárné és a császári miniszterium küldötte ki Keller tanárt gyermekvédelmi viszonyaink tanulmányozására. Kellertanár utjában ma Aradra érkezett, ahol *Ruffy Pál* dr. miniszteri tanácsos, az

országos gyermekmenhelyek főfelügyelője és *Leitner* Ernő igazgató-főorvos kalauzolása mellett megtekintette az aradi állami gyermekmenhelyet. Az *Aradi Közlöny* munkatársának alkalma volt beszélgetést folytatni a tudós tanárral, aki nemcsak az általa eddig megtekintett menhelyekről, hanem az aradiról is a legnagyobb elismerés és elragadtatás hangján nyilatkozott. A német császárné küldöttje ezeket mondotta:

— A magyar állami gyermekvédelem európai hírneve arra indította *Augusztia Viktória* császárnét és a császári miniszteriumot, hogy engem — mint az egyetlen állami jellegű német gyermekvédelmi intézet vezetőjét ide kiküldjenek a gyermekvédelmi viszonyok tanulmányozására. Eddig a rimaszombati, nagyvárad, kolozsvári, marosvásárhelyi és aradi menhelyeket látogattam meg, de meg fogom tekinteni valamennyit, mert szeptember hó 15-ig Magyarországon maradok. Utannak főcélja, tanulmányozni azt, hogy a magyar állami gyermekvédelem milyen befolyással van az országos csecsemő védelemre, különösen pedig, hogy mint befolyásolja az állami gyermekvédelem a csecsemő halandóság korlátozását. Céлом továbbá tanulmányozás tárgyává tenni, hogy milyen intézkedések lennének teendők, hogy a csecsemő védelem mintegy nemzetközi jelleggel fejlesztessék és módosíttassék.

Magda.

Irta: Gróza Micy.

Husz éves volt mikor férjhez ment. De nem volt boldog sem akkor, sem azelőtt soha. Nem szerette senki igazán, csak irigyelték mindnyájan, mert volt benne valami különös, a mi más asszonyokból hiányzik; valami puhaság sötétkek szemei alatt, bársonyos szája körül. Neki nem fájt akkor az emberek szeretetlensége. Csak valami ürességet érzett lelkében. Most pedig a padon ült az ezüstlevelű nyárfá alatt, kicsit gyürött fehér ruhájában s mereven nézte a széles arany karikát ujján.

Az esküvőjére gondolt. A bugó orgonára, a rokon asszonyok könnyektől árkos rizsporos arcára; újra érezte a nehéz angol parfümök kavargó illatát, a hosszú fehér fátyolt tömör vörös haján, a mint körülfogta, a föld felé huzta fejét s üggyetlenül a lábára oszvarodott.

Es ott volt a nyiló üde narancsvirág is sima keskeny homlokán. Pedig akkor ő már nem volt tiszta. Valahogy történt, valamikor régen, maga se tudja hogy. Valaki jött. Szép se volt és jó se talán, csak parancsolni tudott, erős volt a hangja, ellenállhatatlan s mégis halkán sutogó. És szétbontotta a haját, ibolyákat tüzött a bronzszinü zuhatagba, megsimogatta, aztán elment.

Neki olyan mindegy volt. Meg se bánta, mert nem volt mit és ő sokkal lustább volt, hogy törődött volna avval, amit törvényeknek neveznek ostoba emberek. Csak mosolygott, in-

kább befelé és szagolta a virágokat, amiket a karján, az ölében hagyott a másik. Ugy érezte, homályosan érezte, hogy más asszonyok ilyenkor sirni szoktak, de ő nem tudott. Elővette puha batiszt kendőjét, az arcára nyomkodta és csodálkozott, hogy nem könnyes a szeme. Csodálkozott, mert ő még nem tudta, hogy a lélek külön világot él s a test fájdalma nem mindig hatol odáig, ahol a benső én birodalma kezdődik. És az ő lelke szüzies volt, érintetlen és átlátszóan tiszta, örömet, bánatot még nem ismert. Közönyös volt és hideg mint egy szép virág.

Aztán az jött érte, aki el is vitte örökös nászra, hitvesi esküre. Bocsánatot emlegetett, de ő nem értette, hogy mit akar, csak meglepve nézegette s mosolygott mint szokott, kicsit álmosan, fáradtan, de sok megadással, méltán, mint a fellegettelen ég s engedelmesen tüzte fejére a koszorút, az ártatlanság koronáját.

És most itt van. Szinte nem tudta, nem emlékezett már, hogy mikor került ide, de úgy tetszik, hogy nagyon régen. Nem tudott gondolkodni, egykedvűen nézte a napok garnadába omlását s csak azt tudta, de ezt most már igen jól, hogy nem érdemes félni az élettől s nem szabad sokat várni tőle.

Ő sem várt eddig semmit, csak akkor a mikor már kezdett megnyílani a szive bubajos sejtésekre és most csak azt érezte, hogy nem értik meg.

Nem mindég marad állandó a szivek nemes fellobbanása, nem mindég tudja végrehajtani az ember elhatározását, melyek gyönyörű teit percek hatásaként pattannak ki a lelkekből, hogy a kijózanodás hüvös napján szétfoszolja nek szines buborékként.

Magda is ezt tapasztalta, mert meggyűlölte őt az ember, a déceg, sötét ardu ember és elfelejtve az irgalom, a bocsánatot ígértét, féltékenységtől, szerelmes megvetéstől terhes szemekkel nézte őt, gyilkos gunynyal tiszta el az asszony büszkén dédelgető, simogató kezét... Oh pedig, hogy könnyörgött. Osszekulcsolt sápadt kezeire folytak a könnyek, s az acélszürke szemek lázban égő pillantásai szenvedően, kérőn tapadtak az olajbarna arcra. És hiába magyarázták a tikkadt ajkak, ezerszer hiába mondták el óráról órára a maguk logikus fejtegetéseit, az eddig érintetlen lélekről, a szüzies első szerelméről, a férfi a maga rettenetes önzésében csak a megalázott, agyongyötört test elvesztett fehérségét, mástól megtépett glóriáját siratta.

Es hidegen nézte a halvány, fájdalmas mártír arcot, a keskeny sima homlokot, melyre mint a láthatatlan töviskoszoru vércseppei, hullottak alá a sötétvörös fürtök. Nem indította meg se esdeklés, se sóhaj és az asszonyt kezdte elfogni a megadás, a lemondás mindent egyformán vevő közönye. Már nem sirt, megbomlott haját ismét dus fonatba tüzte kiesiny fejére s eligazította puha fehér hosszú köntöse redőinek ráncait, gyakran nézegette, rózsaszínű

Sietek kijelenteni, hogy a magyar állami gyermekvédelmi rendszer kitűnő, a legjobb amit egyáltalában valaha e téren láttam. Ezt különben nem azért mondom, mintha felfedezni akarnám Magyarországon a világhírű intézményét, mert az a szakkörök előtt Európában mindenütt ismeretes. Nem felfedező utra jöttem, hanem azért, mert a speciálisan kiváló gyermekvédelmi rendszert a gyakorlati működésében is megakartam ismerni. Tapasztalataimról hazaérkezésem után sietek jelentést tenni a császárnénak és a császári minisztériumnak és hiszem, hogy Németországban a gyermekvédelmi intézményeket a magyar rendszer alapján fogják megalapozni.

Keller tanár nemcsak az állami gyermekmenhelyet, hanem az Andrányi-féle gyermekórházat is megtekintette és annak célszerű, modern berendezéséről szintén a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott. Tudósítónknak arra a kérdésére, hogy véleménye szerint a gyermekórház vezetésével milyen orvost bizzanak meg: gyermekorvost-e, vagy sebész-orvost, Keller tanár így felelt:

— Feltétlenül gyermekorvost, még pedig belgyógyászt. Hogy miért, nagyon egyszerű: a kórház, gyermekórház lesz.

Nagy elismeréssel nyilatkozott végül a tudós professzor az aradi gyermekmenhely inintászerű vezetéséről.

Vajda Sándor beszámolója. Zalatnáról táviratozzák: Vajda Sándor orsz. képviselő vasárnap tartotta beszámoló beszédét Zalatnán. Vajda beszédében heves támadást intézett a kormány és a koalíció ellen, amelynek programját az országra és a monarchiára nézve veszedelmesnek tartja. Beszéde végén határozati javaslatot nyújtott be az általános választói jog tervezete és a kormány reakcionárius programja ellen.

kagylóhoz hasonló kezét s balkeze ujját, melyet bizalmas meghitten font át az egyszerű aranykarika. Valamikor az örök szerelem szimbólumát jelentette ez előtte, ma már csak az örök gyászát, a nehéz rabságát.

Már nem is sóhajtott erre a gondolatra, fásult jókedvvel járt a kert kanyargó utain s itt-ott megállva félig lehunyt pillákkal szivta magába a porcellán rózsák illatát.

Csendesen élt, gondolatok, vágyak és szavak nélkül, halkán, mint egy szép álom, a testet öltött melankólia. Nem csinált napokig semmit, csak néha lapozott fel valamilyen könyvet, többet is egyszerre, néha vett karcsu ujjai közé tollat, hogy írni fog s aztán tündölvé állott meg; — nem tudta, kinek küldhetne üdvözlő szót, meleg köszöntést, mikor nem volt senkije és hideg, üres volt neki a világ, mindennekelőtt az a fészek, melyet nemrégiben olyan lágnak képzelt, annyi szeretettel díszített, amíg volt, aki megértse, aki egy forró tekintettel méltányolja a gyöngéd fáradozást. És lassan-lassan kezdett elviselhetetlenné válni számára az élet. Lassan bomladozni kezdett benne az emberi öntudat, a még meglevő fenntartási ösztön szálai is meglazultak s az egész bensővilága vágott le a teljes semmibe, a nagy hangtalanságba végtelen pihenésre. Agyába mindjobban befészkelődött a vég gondolata s szinte vágyva suttozták ajkai:

— Meghalni, megbalni.

Mérgen a távolba néző lézas szemeiben már a tulvilág fénye ragyogott s kezei nyugodtan emeltek vállára a nagy puha kendőt s mintha halotti leplet érzett volna magán, kéjes borzón

Tandijmentesség — papiron.

A miniszter és az aradi iskolák.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24

Aradváros iskolaszéke megtette az új iskolaévi beiratásokra szükséges intézkedéseket és figyelmeztette a szülőket, hogy jogukban áll gyermekeiket a lakásukhoz legközelebb eső iskolába beírni. Ez a jog azonban a legnagyobb jogtalanságot jelenti sok ezer szülő részére.

A tavaly életbe lépett körzetrendszer által a város az egyes iskolák túlszűfoltóságán akart segíteni és az új népoktatási törvény most kezdődő hatálya miatt ez az intézkedés már óriási izgalomra és elégedetlenségre ad okot. Az 1908. évi XXVII. t. c. szerint ugyanis szept. elsejével megszűnik az állami elemi iskolákban a tandijfizetési kötelezettség. Sem gazdag, sem szegény nem fizet többet ötven fillérenél gyermeke tanításáért. A város az új hat elemi iskolát felépítette és a közoktatásügyi kormányval úgy szerződött, hogy az elemi iskolákban szedett tandijak a városi pénztárt illetik az építési költségek törlesztésére. A tanács még májusban megkereste a minisztert, hogy engedjen az állami iskolákban továbbra is tandijat szedni, mert erre a városnak szüksége van. A miniszter a törvényre hivatkozva elutasította a kérelmet s eltiltotta a várost a tandijszedéstől.

A tanács átlátta, hogy kínos helyzetbe került ezáltal a szülőkkal szemben. A körzetrendszer következtében ugyanis igen sűrűn fordul elő az az eset, hogy az ugyanegy utcában lakó szegény ember, aki állami iskolába járattja gyermekét, nem fizet tandijat, míg a másikat, akit a beosztás városi iskolába utal, tandij fizetésre szoritják. A községi iskolákban ugyanis csak a jövő esztendőre lépteti életbe a törvény az ingyenes népoktatást.

Augusztus 18-án sürgős felterjesztést intézett újból a tanács a miniszterhez; figyelmeztette a minisztert a rendkívül súlyos helyzetre, melybe az intézkedése következtében a város kerül. Kovács Vince közoktatásügyi tanácsnok személyesen járt el a kultuszminisztériumban,

gással furta bele testét s ment ki az alkonyatba.

Tétova léptekkel haladt és mintha csak nyújtani akarta volna az élvezetet, a megsemmisülés közeli tudatának kiejét, meg-megállva ment a sűrű fák között, arra, amerre a tavat sejtette. Már nem is érzett semmit, gépiesen igyekezett előre, valami titkos erő vezette az enyhülés felé.

A tisztásra ért, a nyárfa alá s itt is megállva, fáradtan nézegette a padot, kedvenc helyét, ahol annyiszor ült bánatosan, panaszbang nélkül... És egyszerre csak megtántorodott, testét heves fájdalom járta át. Szédülve hanyatlott le s fejét a fa törzséhez támasztva, behunyt szemekkel pihent, agyongyötörve valami új, eddig soha sem érzett sejtéstől.

Mikor magához tért, szilaj kétségbeesés dobogtatta meg szívet. Most tehát már így se menekülhet. Kötve van a keze s örökké rabszolgája annak az embernek, aki a gyűlöletnél is fájóbbal sújtja, a hideg közönyvel, sértő mellőzéssel. És nem szabadulhat; nem szabadulhat, hacsak nem akar egy élet helyett kétót elveszíteni. Pedig ez az új élet már létezik, ezt csak most tudta meg. Most, a menekvés előtt egy pár perccel. Keserűen nyögött fel s összeszorított fogakkal nézte ujján a gyűrűt, a keserves terhet, mászánál nehezebb rabláncot. Megtörve görnyedt össze halálos fájdalmában megadó reménytelenséggel.

És az ezüstös nyárfalevelek szomorú zizegésel hullottak fejére, ruhájára, kezére...

kérve a bajok orvoslását. A minisztérium azonban csak annyit ígért meg, hogy az állami elemi iskolákban elmaradó jövedelemért a kormány a várost kárpótolni fogja, mert ezt a szerződések biztosítják. A községi iskolákban a tandijmentesség folytán beálló tizennyolcezer korona megtérítéséről hallani sem akar a miniszter, azt mondván, hogy az ideai költségvetésben erre fedezete nincs.

A város tehát a maga iskoláiban szedi majd a tandijat, mert szüksége van a pénzre és ezzel kétféle kategóriára osztja azokat a szülőket, akik önhibájukon kívül, a törvény hiányos és előre nem látó intézkedései következtében igazságtalanul el vannak zárva erre az évre az ingyenes népoktatás áldásától. Mária sokan emeltek emiatt panaszt a közoktatásügyi tanácsnoknál, aki kénytelen kijelenteni, hogy a törvény intézkedései ellen a városnak nincs módja cselekedni. Előreláthatólag az állami iskoláknál óriási tolongás és versengés lesz a beiratások alkalmával, mert minden szegény ember szeretné gyermekét költségek nélkül iskoláztatni.

Az állami iskolákban azonban — eltekintve a körzet rendszer teremtette kényszerítő helyzettől — csak huszonnégy tanterem áll rendelkezésre és az osztályonként megengedett hatvan tanuló bőven telik azokból az utcákból, melyek az állami iskolákhoz vannak beíratásra utasítva.

Szélhámoskodás

Vanderbilt nevével.

A bécsi előkelő idegen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24

Bécsben — mint onnan jelentik — vakmerő szélhámoskodást vitt véghez egy ál-Vanderbilt, aki ugyan joggal viseli ezt a nevet, mert tényleg Jones Vanderbiltnek hívják, azonban ezenkívül sem rokonságban, sem más közeli összeköttetésben nem áll a világhírű milliomos családjával.

Rövid idővel ezelőtt ugyanis Bécs egyik előkelő belvárosi szállójába megszállott egy rendkívül elegáns megjelenésű uriember, aki a bejelentőlapon Jones Vanderbilt kapitánynak jelezte magát. A szóbanforgó vendég a szálló személyzete előtt elmondotta, hogy ő az ismert nevű többszörös milliomos testvérbátyja, neki azonban nincs annyi pénze, mint emennek, mert csupán „egynéhány rongyos millióval” bir. Azonkívül kijelentette, hogy egyszerű szobát kér, mert a túlzott fényűzéssel torkig jönlakott. Ez a kijelentés természetesen nagy bizalmat keltett iránta, különösen akkor, amikor azt is elmondotta, hogy egyik unókahugának tervbevett eljegyzésére jött Bécsbe.

Az eddigi hírek szerint Jones Vanderbilt B. nevű herceget, akiről köztudomású, hogy amerikai milliomos leányra pályázik, pillanatnyi pénzzavar címén nagyobb összeg erejéig becsapta, azonkívül egy kisebb bankház társ tulajdonosait, R. és G. urakat, akik boldogok voltak, hogy egy valóságos Vanderbilte számíthattak ismerőseik közé, akitől egyébként milliókra menő megbízást is kaptak a bécsi tőzsdére, az egyik bécsi éjjeli mulatóhelyen szintén alaposan megkönnyítette tárcájuk tartalmától, ugyancsak a pillanatnyi pénzzavar ürügye alatt.

Másnap a tőzsdére vezettette magát Jones Vanderbilt, ahol kiváló finomságu havanna-szivarokkal kínálták meg. Itt elmondotta, hogy Kuba szigetén kiterjedt dohányültetvényei vannak, amelyeknek terméséből majd annak idején

kedveskedni fog vendéglátóinak. Eközben azonban nem mulasztotta el, hogy a szivar kínálásakor behozott különlegességi szivardobozt a tartalmával együtt magával ne vigye, mert — uymond — „azok a szivarok nagyon izlették neki.” Így telt el néhány nap a legkellemesebb időtöltésben. A vendéglátók azonban végre is gyanakodni kezdtek, amikor a megbízáshoz szükséges pénz napok mulva sem bocsátott rendelkezésükre. A bankház G. nevű tulajdonosa felkereste Jones Vanderbiltet a szállóban, ahol visszakövetelte a neki baráti ajándékként adott ezüstbotot és cigarettatárcát. Jones Vanderbilt a tárgyak visszaadását megtagadta azzal a kijelentéssel, hogy uriember nem kéri vissza az ajándékozott tárgyakat és végül a lármázó G.-t a szálló szolgálival kivezettette. Másnap azonban ő is eltűnt onnan, a szállóbeli tartozásait azonban pontosan kifizette és azt mondta, hogy el kell utaznia. Néhány nappal később ismét látták ugyan és így azt hiszik, hogy most is Bécsben tartózkodik és máshol üzi a „Vanderbilt-atyafiságot”, amely, úgy látszik, hasznos reája nézve. A károsultak mindeddig nem tettek feljelentést ellene.

Harc a rendőrökkel.

Botrány a Lázár Vilmos-utcában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Ma este tizenegy óra tájban nagy csődület támadt a Lázár Vilmos-utcában. Zűrzavaros láрма verte fel az utca csendjét és kergette az ablakokhoz a lakókat. Néhány rendőr egy fiatal emberre kardot rántott és kardlappal elverték. Papuka Károly szobafestő segéd letartóztatása körül támadt az utcai botrány, amely a korai éjszakai időben óriási embertömeget vonzott a verekedés színhelyére.

Papuka Károly szobafestő segéd a Lázár Vilmos-utca 2. szám alatt lakik. Lakásán már egy hét óta nem látták. Tizenötödikén elment hazulról és azóta ismeretlen helyeken bujkált. A 83. gyalogezredhez kellett volna az említett napon tizenhárom napra bevonulnia, de a behívásnak nem tett eleget. Munkába se mert állani, mert attól kellett tartania, hogy a katonai hatóság keresteti.

Ma este teljesen berugva tért haza lakására a lakásadónójától pénzt követelt. Ez már csak azért is megtagadta a követelés teljesítését, mert Papuka tartozik a házbérrel. Szóváltás keletkezett köztük és az asszony kiutasította az egyre lármásabban viselkedő fiatalembert. Ez erre a szekrényhez lépett és lakásadónója szemé láttára feltörte azt és kivette abból az asszony tizenegy esztendő tanuló fiának megtakarított pénzét, tizenkét koronát.

Az asszony kirohant a szobából, az utcára futott és rendőrről kiáltott. Az utcában cirkáló rendőr az asszony felszólítására be akart menni a lakásba, hogy Papukát letartóztassa, de már a kapuban találkozott vele. Felszólította, hogy adja vissza a pénzt és kövesse őt a városházára. A berugott szobafestősegéd rávetette magát a rendőrré s fojtogatni kezdte. A rendőr védekezett, lefejtette a torkát szorító kezeket, hatalmas ökölcsapással egy pillanatra megtántorította támadóját. Segítségért sipolt. Papuka ekkor újra támadott. A rendőr kardot rántott és a kardlappal ütni kezdte a dühöngőt.

A lármára óriási csoportosulás keletkezett és a tömeg a rendőr segítségére sietett. Időközben még két rendőr érkezett a helyszínre, a kik aztán lefogták a verekedésben kimerült Pa-

pukát, letartóztatták és előállították az ügyeletes rendőrtiszt, Vozáb József elé, aki intézkedett, hogy reggel a katonai hatósághoz szállítsák át a szökevényt.

A zombori polgármester bünei.

Fernbach főispán nyilatkozata.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 24.

Az Aradi Közlöny a napokban zombori jelentés alapján megírta, hogy Hauke polgármester egy évi szabadságáról visszaérkezett és át akarta venni hivatala vezetését. A helyettes polgármester azonban nem adta át a hivatalt a főispán utasítására. Az ügyet ma a városi közgyűlés elé vitték, ahol Fernbach főispán a következő beszédben világította meg a különös helyzetet:

— 1907. február havában számonkérőszéket tartottunk a városnál. Az igen beható vizsgálat a város vagyonával való gazdálkodást illetőleg felette elszomorító állapotokat derített ki. Kiderült ezen a vizsgálaton az, hogy

1. a város vagyona nincs leltározva;
2. a városi pótdadókról főkönyveket nem vezettek, előírás nincs;
3. a pótdadót egyes polgároktól találmásra szedték be.

A város közgyűlése elé terjesztett a számonkérőszék jegyzőkönyve, mire a polgármester fegyelmet kért maga ellen.

Ugyanakkor hivatkozva köztudomásu betegségére, nagyfoku idegességére, szabadságot kért és beadta utóbb nyugdíjazás iránti kérvényét is.

— A magam részéről — mondja a főispán — kiméleti okokból a városi vagyonnal való gazdálkodást nem akartam a legfelsőbb bírósági fórum elé terjeszteni, hanem békés uton rendeztettem. Ne vigyük ezt a hanyagságot a világ elé!

Ebbe belenyugodtam és nem gördítettem akadályt a nyugdíjaztatási kérvény elé. Mindezt kiméletből és a város békéjének érdekében tettem.

Tárgyilagosan, kiméletesen beszélt itt is a főispán.

— A polgármester ellen kiméletesen megindult a fegyelmi vizsgálat, még kiméletesebben le is folytatott és befejeztetett felmentéssel csupa jószívűségből, csupa kiméletből. Mig a fegyelmi folyt, addig a zombori polgármester élvezte az egy esztendei szabadságot és valószínűleg kigyógyult a „köztudomásu” betegségből és nagyfoku idegességéből. De eszébe jutott, — kigyógyulván „köztudomásu” betegségből — hogy hiszen ő egy esztendő előtt kérte a nyugdíjaztatását is. Nem lesz bolond nyugdíjba menni. Hamar visszasiptantotta egy esztendő előtt beadott nyugdíjazási kérvényét. Most, amikor kiméletből felmentették.

És a zombori közgyűlés többsége nem nyugdíjazta a polgármestert.

Hiába mondta egyik városi képviselő a következőket:

— Felkérem a közgyűlést, hogy ez ügyben se rokon, se ellenszenv ne vezesse, de viszont ne engedje meg, hogy bárki a komoly térről lelépjen, mert a polgármester eljárása, kérvényének visszavonása, kijátszása azon vizsgálatnak, amely ellene lefolyt. Legyünk komolyak, tárgyaljunk minden ügyet férfiakkhoz illően, mert itt sem főispán, sem párt, hanem a város közönsége lesz becsapva, amelynek közvagyonából százezrek elvesztek.

A közgyűlés határozata alapján a polgármester továbbra is hivatalban marad.

Az elítélt aradi képviselők.

Végrehajthatatlan ítélet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Az aradi rendőrség kihágási bírója még a múlt esztendő július hónapjában elítélte Pop C. István és Suciu János dr. országgyűlési képviselőket száz korona fő- és öt korona mellékbüntetésre azért, mert Aradon politikai klubot alakítottak, ott rendőrhatalósági engedelem kérése nélkül gyűléseket, értekezleteket tartottak. Annak idején az Aradi Közlöny egész terjedelmében közölte a kihágási bíró ítéletét és nyilvánosságra hozta azt a felebbezést is, melyet az elítélt országgyűlési képviselők az ítélet ellen a tanácshoz, mint másodfoku kihágási bíráskodó fórumhoz benyújtottak. Velük együtt büntetést róttak ki Velic Mihály kisjenői ügyvédre, az aradmegyei nemzetiségi párt elnökére is, aki az említett felebbezést szintén aláírta. Oncu Miklós és Goldis László dr. országgyűlési képviselőket a bíró felmentette.

A tanács a felebbezést elutasította és helybenhagyta indokai miatt az elsőfoku ítéletet. Ez ellen az említettek a belügyminiszterhez fordultak jogorvoslásért, aki — mint azt megírtuk — 1909. év április elsején kelt leiratával tudatta, hogy az első foku ítéleten mit sem változtatott.

Velic Mihály kisjenői ügyvéd a belügyminiszteri leirat másolatának kézbesítésétől számított tizenöt napon belül eleget tett kötelezettségének és a pénzbüntetést lefizette.

Nem így Pop és Suciu dr. képviselők. Nekik is szabályszerűen kézbesítették a legvégső fórumon is jóváhagyott ítéletet azzal a meghagyással, hogy a büntetéspénzeket fizessék le, mert ellen esetben a rendőrség végrehajtás útján tesz eleget az ítéletnek és ha ez eredménytelen lenne, akkor a pénzbüntetés elzárásra változtatandó át. A képviselők átvették az ítéletet, aláírásukkal elismerték annak kézbesítését, de nem fizettek. A büntetéspénzek behajtásával megbízott tisztviselő, Moldován Ödön rendőrhadnagy a törvényben kitűzött idő elteltével jelentést tett Sario Domokos főkapitánynak, aki törvényadta jogánál fogva elrendelte a büntetéspénzeknek végrehajtás útján történendő behajtását. Fogatosítására felszólította a kihágási bírót, aki a végrehajtásra kirendelt végrehajtóknak adott megbízást.

Az ügy tehát folyt a maga útján és dacára annak, hogy több fórumon ment át, sehol sem vették észre, hogy az ítélet végrehajthatatlan. A végrehajtó meg is jelent Pop és Suciu dr. képviselők lakásán, felszólította azokat a fizetésre. Mikor ezek azt megtagadták, kijelentette, hogy zálogolni fog. A képviselők ez ellen sem tettek ellenvetést. A végrehajtó felvette a zálogolási jegyzőkönyvet. Tele írt több iv rovatos papirost és mikor felszólította Suciu dr-t, hogy írja alá a jegyzőkönyvet, akkor bámult csak nagyot. A képviselő ugyanis megtagadta az aláírást és ezzel a zálogolás törvényes voltát. E helyett a következőket írta a jegyzőkönyvre:

A végrehajtás ellen ezennel előterjesztést jelentek be, mert kihágási ügyben; pénzzel megváltható elzárás büntetése lévén kimondva ellenem, az ítélet végrehajtása csakis a képviselőháztól a büntetés végrehajtása céljából való újabb kiadatásom kieszközlése után hajtható végre.

Ugyanílyen záradékot vezetett a jegyzőkönyvre Pop képviselő is.

A végrehajtó erről a jegyzőkönyv beterjesztése mellett jelentést tett a kihágási bírónak, aki rögtön felfüggesztette a további el-

járását és a jogszokásnak megfelelően felír *Justh Gyula* képviselőházi elnöknek, hogy indítsa meg a képviselők kiadatási eljárását. Jogerős ítéletről lévén szó, a mentelmi bizottság vita nélkül kiadja és miután erről a kihágási bíró hivatalos értesítést nyer, elrendeli az ítélet végrehajtását.

A fiumei bankrablók.

Hajsza Spektor után. — Kisenevszky levele.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 24.

Az *Aradi Közlöny* jelentette már tegnap, hogy *Körösmezőn* letartóztatott a rendőrség egy gyanús embert, akire Spektor személyleírása teljesen ráillik. A budapesti főkapitányság táviratilag érdeklődött a letartóztatott ember után. A válasz ma érkezett meg. Az elfogott ember *Romanó Angeló* névre szóló utlevéllel igazolta magát. Utlevelét Rómában, augusztus 11-én állították ki. *Romanó Angeló* artista, aki *Kamenetz Podolszokban* lakó édesanyjához, *Cservinka Mária*hoz készült. A nála talált pénzt is édesanyja küldte. *Romanó Angeló*t *Máramaroszigetre* vitték személyazonosságának megállapítása végett s kétségtelenül megállapították, hogy semmi köze a fiumei bankrablókhoz. Ma délben szabadon is engedték.

Kisenevszky tudvalevőleg a fiumei fogházban szivja a levegőt. Kisenevszky most levelet írt az anyjának, aki *Odesszában* lakik *Posvanska-utca 4. szám* alatt.

A levélben, amely orosz nyelven van megírva, Kisenevszky először elmondja, hogy fogóságban van és hogy mért jutott oda, aztán így folytatja:

„Édesanyám ne haragudjál ezért rám. Magam sem tudtam, mit cselekszem. Ellenállhatatlan erő hajtott engem a bűnre. Valami kényszerített rá, hogy raboljak. De hidd el anyám, öltni nem akartam. Ha tudtam volna, hogy egy ember életébe kerül a mi tettünk, akkor bele sem fogtam volna. Nagyon megbántam, amit elkövettem. Az fáj különösen, hogy nem tehetem a bűnömöt jóvá.

Bocsáss meg érte, ugyis nagyon meg vagyok büntetve. A napok irtózatosan lassan és nehezen mulnak és azt mondják az urak, hogy még sokáig tart, amíg itélnek felettünk. Érzem, hogy ez a börtön meg fog öltni, minden erőmet megőröli az a homályos, bűzös zárka, ahová osuktak.

Nagyon szegénylenem magam előtted és a szomszédaink előtt. Kérlek, ne mutasd ezt a levelet senkinek és ne beszéld el a rokonoknak, hogy mit tettem. Mondd nekik, hogy jó munkát kaptam és jól érzem magam!”

Itt felsorolja a rabló a családjának tagjait és mindenkit üdvözlöl.

A fiumei rendőrség az orosz konzullal olaszra fordította a levelet és miután semmi kifogásolható részt nem talált benne, postára adta.

A fiumei rendőrség ez ügyben a vizsgálatot befejezte. Ormai Simon rendőrtiszt, aki a vizsgálatot vezette, ma átküldötte az ügyességhez a Kisenevszky-nél talált bűnjelkeket. A bűnjelkek között volt a belga liegei fegyvergyárban készült 80,036. számú hétélvétű *Browning*, tizenkilenc acéiburkolatú töltény, két türes tölténytartó, egy rossz zsebkész, zsebtűkór, rossz kézelőgombok, fekete bőr pénztárca 33 fillérrel, olló és a revolverhez szükséges csőtisztító, zsebkendő, gyufa, osztrák cigaretta dohány s még néhány jelentéktelen apróság.

KALANDOZÁSOK.

*

Páris, augusztus közepén.

Nemes művészetet, izlést kerestem mindenütt a világvárosokban: és nem találtam. Talán, mert forró nyáron kóboroltam odakünn a nagy világban, amikor a komoly művészet is alszik. Könnyű, vidám léha dolgok, bolondos számárságok kellenek ilyenkor a szegény embernek! És e tekintetben Európa valamennyi városa nagyszerűen, bámulatosan harmonizál.

Szerencsésnek kell mondanom magamat, hogy „holt idényben“ (De furcsa szó! mit mondjak helyette?) épen a párisi operát kaptam nyitva. A képzeletem annyira fel volt csigázva, hogy bármi áron is látni akartam tulajdon szememmel. Rá voltam szánva, hogy nagy összeget adok egy jegyért, csak bejussak. És amikor nagy lelkitusák után előszedem ama bizonyos frankokat a pénztárnál: akkor mondja az én szapora nyelvű franciám, hogy épen most adta el a legeslegutolsó jegyet, nemcsak a mai előadásra, hanem az egész hét felyamára és semmi áron se segíthet rajtam.

— Baj, baj... — mondom. — De én azért be fogok ide jutni!

Hogyan? Arról nekem volt legkevesebb fogalmam. De olyan nagyon szerettem volna bejutni, hogy hittem, a kedvemért csoda történik. Persze, hogy történt. A párisi operának van egy igen érdekes szokása, vagy minek is nevezem?

Erről egy párisi ismerősöm világosított fel, mikor elpanaszoltam bajomat.

— Csak ez a baj?!

— Ez éppen elég nekem!

— Van-e bátorsága?

— Ojjé! De mennyi!

— Hát türelme?

— Na... mondjuk, hogy van!

— Ide hallgasson kis magyar barátom. Az operai karzatnak van egy emelete, amelyre egyáltalán sohase adják ki a jegyeket előre, semmi pénzért, semmi körülmények között. Hanem az előadás előtt pontosan egy fél órával megnyitják a főbejárati oldalon balra a legelső vagy a második ajtót. Aki legelőbb ott van az ajtó előtt, jegyet kap és rohan vele fel a végtelen magasságba. A helyek számozva nincsenek. Mindenkinnek a saját ügyességére van bízva, hogy jegyhez és helyhez jusson.

— Nos, hát én odajutok, szólok diadallal.

— De ma nem! — mondja az én barátom ravasz mosolylyal.

— Miért?

— Mindjárt meglátja. Jöjjön csak velem az opera tájára.

— Mentünk. Délelőtt volt, úgy 10 óra. Ez Párisban kora reggelnek számít. És 7-8 óraker még alig lézeng valami jámbor lény az utcákon. Az élet úgy tíz óra felé kezd élni. Annál jobban meglepett, hogy ebben az órában tolongó zsivajgó tömeget láttam.

Az opera előtt állt. Délelőtt 10 óraker. Esti fél kilencig itt lesi a nép, mikor nyitják ki azt a bizonyos ajtót, ahol 2 frankért jegyet kap a türelmes halandó és épen oly jól lát és hall, mint az a valaki, aki száz frankos páholyban ül.

Igen őszintén elfogott a kacagás, amint ezt a tömeget néztem. Amott szalonnát esznek, itt tortát; az olvas, ez cigarettázik, ezek verekednek, azok flirtelnek. Hát ez érdekes látvány volt. És reggeltől estig, mint egy hétfejú sárkány, úgy őrzi a helyét mindenki.

— Nos, elhiszi, hogy ma csakugyan nem kap jegyet? — kérdezi a barátom.

— Elhiszem! És maga is elhiszi, hogy erre az itt tanyázásra csak a párisi francia képes?

És — csöndesen mondom — másnap én is ott álltam! Az egy egész külön regény, amit itt tapasztaltam. Pedig nem álltam a bal ajtó táján

egy napig, mindössze pár óráig. Még pedig azért, mert az én ismerősöm átadott egy diákigazolványt és aki azt felmutatja bárhol, elsőbbségi joga van mindenben.

Igy valahogy néhány száz embert megelőzve az ajtó közelébe jutottam. Most is elfog a kacagás, ha eszembe jut ez a párisi specialitás. Mikor kinyitották az ajtót, ezt az utána következő jelenetet leírni lehetetlenség volna! — Mennyi ötlet, mennyi tréfa, vidámság, kacagás, míg a végtelen magasba fel jut az ember! De egyszer csak felér! És úgy érzi: nem cserélne egy kis királylyal.

Igaz: láttam a „Le Roi“ előadást a Theatre des Varietésben. A királyt Sarah Bernhardt nagynevű művészpártnerre: De Max adta.

Mindig eszembe jut Wilde Oszkár mondása, „Egy bűn sem közönséges, de minden, ami közönséges: bűn“.

És bűn az, igen nagy bűn, mikor közönséges, izléstelen, erkölcstelen hitványságot visznek színpadra. — Lebunkózni való az a színész, aki szerepeiben azt élezi ki, azzal hat, ami épen elrejténi való.

Ettől undorodom lelkemből. És úgy képzelem, mikor magyar kritikákat olvasok erről az újdonságról: ilyenformán játszották meg színészeink.

De Max alakításában ez a szerep igazán művészet. És nem ri ki abból az érzékekre való hatás hitvány komédiázása, hanem lát az ember egy királyi milliőben vergődő idillt, aminek láttára semmi hitványság se jut eszébe a nézőnek, csak az: Istenem! A király is ember!

Okvetlenül megnézem ezt a darabot magyarban is. De igazán hiszem, hogy művészi játék és egy királyi környezethez szükséges ezerféle apró, meg sem nevezhető, de összhangban álló rendezés nélkül az én szemem és lelkem is megbotránkoznék.

Ez a pár szó csak kitérés volt, mert én most az operáról akarok beszélni. A *Faust* előadás voltam. A művészi előadásról és hihetetlen nagy zenekarról nem beszélek. Mindez természetes.

Hanem furcsa volt az, hogy egyik felvonásban megjelenik *Mefisztó* udvara és egy igazán káprázatos balletben mutatja be az alvilág ünnepeit.

A párisi színházakban nem csengetéssel jeleznek, hanem döngetik a földet. Sajátságos mély, tompa hang. Hasonlót a délolaszországi tüzhányókön hallottam, ahol a kiégett kráterek tetején, vékony földrétegen járva mélységes mély, lassu, nehéz hangot hallunk.

Efféle hang a párisi színházak jelzése is. Ez is hallik ám minden zugba. De szükség is van valami ilyen jelre, hiszen annak az operaépületnek ezer folyosója, terme, emelete és mindenféle helyisége van.

Hatalmas nagy üveg, tükör és márvány csarnokok itt is, ott is. Felvonásközökben ide siet mindenki. A párisi sikk és elegancia világa ez. Mint egy megelevenült regény töredék, olyan ez a kép. Frakkos urak és suhogó selyembe, ragyogó gyémántba öltözött parisiennék. Az a tarka, csodás nagyvilág ez, melyről nem tudja az ember, ki benne az érték és ki a salak. A márkis és az iparoslovag, a demimond és az arisztokrata világ ott hullámszik a ragyogó oszlopokban. Megálltam ott én is és néztem, figyeltem, hogy ebből a tarka villogásból valami maradjon meg emlékezetemben.

Két nőt látok... Fekete az egyik és fejedelmien hosszú, nehéz sárgaselyem ruha tapad rá. Ne mondja senki, hogy nem szépek azok a simuló, tapadó, festői ruhák. De ne tessék egy poros, piszkos, üzleti élettől zajos, prózai életre emlékeztető utcán nézni őket. Bizony, ott furcsán festenek! De a született párisi nőt tessék megnézni ebben a ruhában egy tündérfényben uszó márványteremben! Ezt a két nőt sohasesem felejtem.

el. Koromfekete haju, fénylő, sárga selyemruhájú az egyik. Aranszöke haj, izzópuha, rózsaszín-fényű ruha omlik le a másiktól.

Mint két tünemény . . . Mindig emlékezni fogok reájuk. Mint arra a fehérsejtem ruhájú, elfelejtethetlen érdekes, előkelő, szomorú, hindu leányra Veneziában.

Vannak emberek, akikre mindig visszaemlékezünk . . .

Ádám Éva.

Pokolgép az ékszerdobozban

Merénylet egy hadbíró ellen.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 24.

Ravasz merénylettel akart elpusztítani eddig ismeretlen tettes egy kassai hadbíró-százados. A hadbíró ma postán egy ékszerdobozt kapott és mikor azt kinyitotta, a dobozba rejtett puskapor *felrobbant*. A robbanás nagy pusztítást vitt véghez a lakásban és könnyebb sebeket ejtett a századoson is.

A rejtélyes merényletről, melynek elkövetőjét eddig még nem derítette ki a vizsgálat, *Kassáról* ezeket táviratozzák:

Mátyássy Zoltán itteni honvédhadbíró százados, aki a Kazinczy-utca 4. számú házban lakik, a ma reggeli postával egy kis fehér faládát kapott Budapestről. A szállítólevélen feladóként *Baruch S.* fővárosi ékszerész volt feltüntetve, de nem bélyegzővel, hanem kézírással. A csomagon levő pecséteken *nemesi címert* lehetett látni. A cím a legnagyobb pontossággal volt kiállítva.

A százados hadbíró kíváncsian bontogatta ki a ládát, mert az említett budapesti ékszerésznél ő nem rendelt semmit. Felfeszítve a ládát, papirosokba gondosan begöngyölve egy mahagoni ékszer-kazettát talált. Fel akarta nyitni a dobozt, de kulcsot hiába keresett a küldeményben. Erre zsebkésével felfeszítette a kazetta fedelét. Ebben a pillanatban a *doboz hatalmas zajjal felrobbant*. A robbanás olyan erős volt, hogy a lakás két szobájának ajtajai bezúzódtak, sőt még az előszobába vezető üvegajtó is összetört.

A robbanás ereje *Mátyássyt a falhoz vágta*. A százados szerencsére nem sérült meg súlyosabban. A testébe furódott szilánkok könnyebb sérüléseket ejtettek a homlokán és mellén s azonkívül könnyebb égési sebeket szenvedett az arcán és fejbőrén.

A robbanás zajára összefutottak a házbéliek és mentőkért telefonáltak, akik a megsérült hadbíró kórházba szállították. A robbanás a szoba legtöbb butorát tönkretette.

A kassai rendőrség széleskörű nyomozást indított a tettes, vagy a tettesek előkerítésére. Távirati megkereséssel fordultak a budapesti rendőrséghez, hogy az nyomozza ki a feladót. A nyomozás eddig annyit derített ki, hogy a doboz *nitroglicerinnel és puskaporral* volt megtöltve és 23-án délután adódott fel a budapesti 4. számú postahivatalban. A feladó azonban nem a szállítólevélen megjelölt ékszerkereskedő cég volt. A házbéliek azt beszélik, hogy a *merényletet asszonyi kéz irányította*.

Éjjel jelenti budapesti tudósítónk:

A kassai rendőrség táviratilag megkereste a budapesti főkapitányságot, hogy nyomozza ki, tényleg a budapesti Baruch-cég adta-e fel a csomagot. *Krecsányi* detektívönök több detektív kíséretében nyomban megkezdette ez ügyben a nyomozást. Elsősorban Baruchnál tudakozódtak, de mint előrelátható volt, Baruch mit sem tudott a dologról. *Krecsányi* detektívönök kiderítette, hogy a csomagot tegnap délután 4-5 órakor adták fel a postán. A csomag

épen olyan módon volt kiállítva, mint ahogy a Baruch-cégnél szokták. Azt hiszik, hogy a csomag olyan egyéntől származik, aki a Baruch üzletet alaposan ismeri.

Jelentkezik Orth János.

Levél egy bécsi laphoz.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 24.

Néhány héttel ezelőtt bejárta az európai sajtót az az amerikai hír, hogy Clevelandban egy munkásember tartózkodik, aki magát az eltűnt Orth Jánosnak, a volt János Szalvátor főhercegnek adja ki. E hirt — mint az Orth Jánosról időnként elterjedő híreket általában — kétkedéssel fogadták mindenütt és így írt róla egyik bécsi lap, a „Neues Wiener Tagblatt” is. Ma azután — mint Bécsből táviratozzák — a „Neues Wiener Tagblatt” szerkesztősége augusztus 12-i kelettel érdekes levelet kapott Clevelandból. E levél a következőket mondja:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Őn valószínűleg értesült róla, hogy az eltűnt Orth János, a volt osztrák főherceg, aki állítólag hajótörést szenvedett és elpusztult, életben van. A lapok közleményei megfelelnek a valóságnak. Ezen sajátkezűleg írott soraimmal be akartam bizonyítani, hogy én tényleg életben maradtam. Családommal Martinique szigetén tartózkodtam, ahol az emlékezetes vulkán-kitörés nemcsak drága családomat, hanem egész vagyonomat is elpusztította. Egy francia gőzös az *Egyesült Államokba* hozott, ahol én, mint szegény munkás élek. A körülmények most arra kényszerítenek, hogy *inkognitóm*at feladjam. Nagyon kérem Önt, tisztelt Szerkesztő ur, *hasonlítsa össze jelen kézírásomat* régi írsaimmal, hogy vajon csakugyan azonos vagyok-e a volt főherceggel. Az óriási sorscsapásoktól hajam ugyan megőszült, de szellemem még friss és emlékező tehetséget sem vesztettem el.

Kérem e soraim nyilvánosságra hozatalát és remélem, hogy ezután igazolva leszek a világ előtt.

Kiváló tisztelettel
János Szalvátor.

A cím: János Szalvátor, 2086 V. 25 Street Cleveland, Ohio.

Igy szól a levél, melyet a bécsi lap szerkesztősége mindenkinek rendelkezésére bocsájt, aki birtokában van az egykori főherceg valamely eredeti kézírásának, hogy azt e levél soráival összehasonlítsa. Aligha valószínű azonban, hogy ez világosságot hozna Orth János legendájába.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* *Fahrman* repülőgépe. Az egész világ érdeklődése mellett folyik le a repülőgépek világversenye, melynek egyik győzedelmes versenyzője *Fahrman*, a legjelesebb francia aviatikusok egyike. *Fahrman* repülőgépevel csinálta meg *Jounner* több mint két óras világrekordot. Ezt a nagyszerű repülőgépet mutatja be új műsorán az *Uránia* színház, módot nyújtva a közönségnek, hogy megismerhesse a legnagyobb rekordot elért repülőgépet. Másik szenzációja a műsornak a múlt évi veszprémi király-gyakorlatokról készült mozgófénykép. A pompás képen látjuk ő felségét kíséretével együtt, amint a hadjáratokat szemléli. Az új éneklő mozgófénykép *Littmann Pepi* művészi előadásában adja a híressé vált *Automobil*-kuplét. 791

Elzúllott színész.

Rubos Árpádot elitelték.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 24.

Ismeretes neve van a színművészetben *Rubos Árpádnak*. Néhány évvel ezelőtt énekes-színész és rendezője volt a Magyar Színháznak, azután vidékre került, mint a kolozsvári Nemzeti Színház helyettes igazgatója. Megfordult még több vidéki társulatnál. Mindenütt szerették a kollégái is, a közönség is és ugylátszott, hogy színész-kvalitásai, meg szeretetre-méltósága karrierré fejleszté a pályáját. *Rubos* azonban minden lépésében a könnyelműség vezette, könnyelműen bánt a pénzzel, sőt a más pénzével is és ezen az uton odáig jutott, hogy bucsut kellett mondania a színpadnak.

A tehetséges színész ettől az időtől kezdve fokról-fekra süllyedt. Vándorolt egyik városból a másikba, régi jó emberein élésködött, a szíveségeket azonban, amelyeket igénybe vett, szélhámosságokkal igyekezett értékesebbé tenni a maga részére. Néhány koronán fordult meg mindig a becsülete, a tisztessége és efféle apró könnyelműségeken, koronákon játszott el a karrierjét, az energiáját és az életkedvét.

A múlt év októberében elvetődött *Móricz Pál* debreceni lapszerkesztőhöz. Néhány koronát kért kölcsön *Móricz Páltól*, mint régi ismerőstől, aki annyira megszánta az elesett embert, hogy magánál tartotta azzal a szándékkal, hogy addig nem ereszti tovább, amíg lassan-lassan talpra nem áll. *Rubos* hálásan vette igénybe *Móricz Pál* vendégszeretetét és kis szíveségekkal igyekezett megszolgálni. *Móricz Pál* egy ízben megkérte, hogy 160 koronát adjon fel postautalványon. *Rubos* azonban meghamisította a postautalványt s csak 6 koronát tett postára. Egy ízben 6 koronát adott át neki *Móricz Pál* azzal a megbizással, hogy egy ruhatisztítás árát fizesse ki. *Rubos* egyszerűen megtartotta a pénzt. Mikor *Móricz Pál* rájött a szélhámosságokra, kiadta a színész útját, aki erre Budapest felé vette az útját. De még azután is visszaélt *Móricz Pál* barátságával. Beállított egy képviselőhöz és *Móricz Pál* nevében husz koronát csalt ki. Ugyanezt tette *Gödöllőn*, ahol *Kutkay Elemértől* vasalt ki husz koronát.

Mikor már nagyon felszaporodtak *Rubos* csinytevésai, *Móricz Pál* a hatósághoz fordult segítségért. *Rubos* tudomást szerzett a feljelentésről, mire elutazott *Fiuméba* azzal a szándékkal, hogy végleg bucsut mond Magyarországnak. *Fiumében* véletlenül kezébe került a saját köröző levele, ami annyira elkeserítette, hogy a *Fiuméből* *Abbáziába* vezető uton magára lőtt. A golyó súlyosan megsebesítette és néhány hétig tartott, míg a fiumei kórházban kigyógyították. Az ügyesség megkeresésére Budapestre szállították. Csalás és közokirathamisítás miatt emelt vádat az ügyesség *Rubos Árpád* ellen, aki fölött ma ítélkezett *Jamniczky dr. bíró* elnöklésével a budapesti büntető törvényszék.

Rubos, aki nem kért védőt magának, szánalmasan megtörve ismerte be a bűnösségét.

— *Védelmemre nem tudok felhozni semmit* — mondta könnyezve — még arra sincs reményem, hogy valaha hasznos polgára lehetsek a társadalomnak. Itéljenek el, úgy, ahogy megérdemlem!

A törvényszék hét hónapi fogságra és 60 korona pénzbírságra ítélte el a szerencsétlen embert. A bíróság egy hónapot kitöltöttnek vett a vizsgálati fogságból. A vádlott is és az ügyesség is megnyugodott az ítéletben.

Amiről beszélnek.

Éjjel a verandán.

*

Ha divatban volna még a történetekből morált levonni, akkor ez a história szerfölött alkalmas lenne arra. A morálja az, hogy a véletlen milyen könnyen gyanuba keveri a legártatlanabb nőket is.

A történet ártatlan hölgye egy aradmegyei fiatal földbirtokos szép felesége. A házaspárnak a megye legszebb bortermő vidékén kis villája van. A szomszédos szőlőben rokonai laknak a házaspárnak. A rokon birtokos családban van egy fiatal joghallgató, akihez a napokban Aradról vendégségbe ment ki néhány ifju barátja.

A vendégek pompásan érezték magukat a hegyaljai kitünő borok mellett és a vendégszerető népek között. A fiatal földbirtokosékkal naponkint összejöttek és az egyik ifju ember a menyecskén felejtette a szemét. Udvarolni kezdett a szép asszonynak, aki nem idegenkedett a fiatal legénykétől. A férj — a közelgő szüreti gondok ellenére — észrevette ezt és megparancsolta a feleségének, hogy hidegen viselkedjék a gyorsan lángoló ifjuval szemben. A nőcske ettől fogva olyan hideg volt, mint egy májusi éjszaka, amelynek hűvösségéről az idén az összes szőlőbirtokosok fájdalmasan győződhetnek meg.

Az udvarló azok közé tartozik, akik könnyen megvigasztalódnak és a sikertelen kísérletek után más szoknya körül próbálnak szerencsét. A fiatal ember sas szeme fölfedezte, hogy a menyecske szobalánya majdnem olyan szép, mint a ház asszonya.

— Talán ez nem olyan erkölcsös, — gondolta magában és egy óvatlan pillanatban megszólította a szép konyhatündért.

— Nem unja magát, szívem, ebben az elhagyott szőlőben.

— Dehogynem. Odabent Aradon sokkal jobb volt. A mozi, meg a Baross-park...

— Ugy-e, különösen az éjszakák unalmasak?

— Bizony. Ugy unatkozom itt a verandán minden éjjel.

— Hát itt alszik?

— Igen, minden éjjel.

— Ma éjjel 11 órakor meglátogatom.

Ez a beszélgetés a villa mögött, alkonyati időben történt. Amíg a fiatal aradi Don Juan az éjjeli találkát megbeszélte, addig bent a villában a fiatal földbirtokos és felesége közt ez a csevegés folyt:

— Ma gyönyörű éjszaka lesz, — mondta a férj.

— Igazán szép idő van. Passzió volna a szabadban aludni.

— A szabadban nem, — felelte a férj — hanem a verandán szívesen alszom.

A szobalány, aki mit sem hallott ebből, este 10 óra felé ágyazni akart magának a verandán.

— Ma mi alszunk idekint, — mondta az ur-nője. — Maga a konyhában marad.

A szobalánya kétségbeesett emiatt, mert félt, hogy a fiatal emberrel nem találkozhatik és nem értesítheti a változott helyzetről. Amikor a gazdájék lefeküdtek, kiállott az utszélére és ott várta az udvarlót. Az azonban másfelé került a villához és így nem találkozott össze. Az ifju bódító boldogan lopózkodott a veranda ablakához és azt megkopogtatta:

— Ki az? — szólt egy éles női hang belülről.

— Én vagyok, drágám, — mondta suttogva az aradi fiatalember, — nyissa ki az ajtót.

— Mit akar itt? — hangzott a férj komoly szava.

Az udvarló nem ismerte meg a férj hangját és visszavonult, várakozó állápontra helyezkedve.

Azt hitte ugyanis, hogy a szobalány másnak is találkát adott.

— Meglesem, ki lehet az, — gondolta magában és várt.

Nemsokára kinyitott az ablak és megjelent ott a férj feje. Erre a fiatalember elfutott. A férj természetesen nagy veszekedést csapott a feleségével.

— Hütlén teremtés! — kiáltozta, azért akartál kijönni aludni, mert itt találkát adtál az udvarlónak.

— De kérek!

A férfit nem lehetett megbékíteni.

— Légy boldog az udvarlóddal, — mondta és másnap bejött Aradra. Felkeresett egy válópörökben specialista fiatal ügyvédet a pör megindítása érdekében. Nem lehetetlen azonban, hogy a pör nem kerül ítéletre, mert az az ügyvéd nemcsak szétválasztani tudja a házaseleket, hanem ki is békíteni.

Halálos vasuti szerencsétlenség.

Összeütközött tehervonatok. — Két halott, sok sebesült.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 24.

Súlyos vasuti szerencsétlenség történt a mára virradó éjjel Szatmár közelében. Két tehervonat az egyiknek hibás indítása következtében összeütközött; az összeütközésnek eddig két halottja és több súlyos sebesültje van. A halottak egyike egy fiatal fékező, a másik, aki a kórházban halt bele sérüléseibe, egy nagycsaládu vonatvezető. A többi sebesült a tehervonatok személyzetéhez tartozik.

A vasuti katasztrófáról és a megindított vizsgálat eddigi eredményéről itt következnek távirati értesüléseink:

A katasztrófa.

Nagy vasuti szerencsétlenség történt a mára virradó éjszakán a szatmármegyei Halmi és Mikola községek között. A Szatmárról induló 1464. számú tehervonat — így jelenti a szerencsétlenségről szóló első távirat — teljes sebességgel haladt a nyílt pályán, a mikor pár perccel éjjel előtt a sín páron kettős vörös fény közeledett. A mozdonyvezető nyomban vészjelet adott és fékezett is, de már későn.

Halmiból ugyanis idő előtt elindították Mikola felé az 1745. számú tehervonatot, amely ugyancsak teljes gözzel haladt útján. A két tehervonat a nyílt pályán, egy dombkiugrás mögé rejtett fordulónál találkozott és a vezetők minden igyekezete dacára hatalmas erővel egymásnak futott.

Az összeütközés hatása borzalmas volt. A két mozdony a szó szoros értelmében pozdorjává tört és a két tehervonat tíz kocsija összeuszódott. Természetes, hogy az összeütközés ereje a súlyos kocsikat kidobta a vágányokból, úgy, hogy most a forgalom is megakadt, még pedig hosszabb időre.

Az összetört kocsik romjai közül segélykiáltások hallatszottak, mire az épenmaradt vasuti személyzet nyomban hozzálátott a mentéshez. Együttal értesítették a szerencsétlenségről a szatmári pályaudvart is, ahonnan Pécsy László állomásfőnök és Mándy József forgalmi főnök rögtön különvonattal indultak a színhelyre.

Ezalatt a vonat személyzete szorgalmasan látott hozzá a mentéshez. A különvonat megérkezéséig holtan került elő a kocsik alól Parázsó Lajos huszonhét esztendő fékező. A sebesültek közül súlyosabb Kovács Sándor, Kis Béla, Demeter Sámuel és Székely Bertalan

fékezők állapota, míg Lipcsei András és Cseberás László mozdonyvezetők, Tokaji Ferenc és Szabó István fűtők, valamint Peleskey József fékező könnyebb sérüléseket szenvedtek. Valamennyit beszállították a szatmári köz-kórházba. Kiss Béla és Kovács Sándor halálukon vannak.

A segélyvonaton érkező munkások a szerencsétlenség színhelyén egész éjjel dolgoztak a romok eltakarításán. Szigorú vizsgálat indult meg.

A mentés. — Még egy halott.

Egy Budapestről érkezett déli távirat szerint a máv. igazgatósága megerősíti a Szatmár melletti vasuti szerencsétlenség tényét, a részletekre nézve azonban még nem kapott kimerítő jelentést.

Délután táviratozzák Szatmárról:

Mikor a vizsgálóbizottság kiért a helyszínrre, borzalmas kép tárult elébe. Az összetört és egymásra torlódott vasuti kocsik alól a súlyosan sérült emberek nyögése és jajveszékése s az állatok rettenetes bőgése hallatszott. A sötétség és a permetező eső megnehezítette a mentést. Elsőnek Parázsó fékező holttestét húzták ki a romok alól. A szerencsétlen ember fejét a ráesett fém teljesen összeuszta. Parázsót ősz apja a szatmári állomáson várta, ételt akart neki átadni.

A szerencsétlenségnek kora délelőtt második halottja is lett. Kovács Sándor vonatvezető ugyanis olyan súlyosan sérült meg mellkasán és gerincén, hogy a szatmári kórházban, ahol kezelés alá vették, ma délelőtt meghalt. Mikor kora hajnalban a bizottság ráakadt, még életben volt. Miután kihúzták a romok alól, felismerte Pécsy állomásfőnököt és halkan így szólt hozzá:

— Kérem, édes főnök ur, legyen szíves és értesítse a szerencsétlenségemről Debrecenben lakó feleségemet.

Kovácsot özvegye és négy kis gyermeke gyászolja. Kivüle még tíz vasuti alkalmazott sérült meg súlyosan. Ezeket most a szatmári kórházban ápolják.

A vizsgálat.

A katasztrófáról táviratilag értesítették a debreceni üzletvezetőséget, ahonnan szintén bizottság szállott ki a helyszínre. A megindított vizsgálat eddig annyit már megállapított, hogy a szerencsétlenség okául az újabb parancsrendszer tekinthető. Az ezelőtti szabatos menetlevél helyett ugyanis újabban a főnökök szóbeli utasítást adnak a vezetőknek, akik sokszor nem jól értik meg az idegen műszavaktól hemzseggő parancsot. Így történhetett, hogy az egyik tehervonatot az éjjel előbb indították meg.

A megmenekült fékezők egyike elmondja, hogy azt sem tudja, mi történt vele a szerencsétlenség percében. Emlékszik valami rettenetes recsegés-ropogásra, de hogy ő maga ugrott le a kocsiról, vagy az összeütközés folytán esett le, arról nem tud. Egy másik fékező oly szerencsésen esett egy nagy bokorba, hogy csak kisebb karcolást szenvedett.

A közlekedést egyelőre átszállással tartják fenn.

Éjjel jelenti tudósítónk: A nyomozás megállapította, hogy a katasztrófa bekövetkezéseért az előljáró-hivatalnokokat felelősség terheli, mert a köteles gondosságot elmulasztották. A kár igen nagy. Két mozdony és 10 kocsi teljesen elpusztult, ezenkívül nagyértékű rakományok és élő jószágok. Pogány Frigyes állomási előljárót felfüggesztették állásától, mert megállapították, hogy jelzés nélkül indította el a vonatot.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 24-én az időjárás: enyhe, elvélve csapadék.

— **A király egészsége.** Fővárosi tudósítónk telefonálja: A Bud. Tud. jelentő *Ischlból*: Ofelsége a végéhez közelgő nyaralás egész ideje alatt a legjobban érezte magát. Azon a két napon, melyen *Aerenthal* gróf külügyminiszter és *Bienert* báró osztrák miniszterelnök jelentek meg a felség előtt, az uralkodó reggeli 8 órától délután fél 3-ig szakadatlanul, ritka buzgalommal és példás kitartással fáradhatatlanul dolgozott, anélkül, hogy a legcsekélyebb pihenőt tartotta volna. Egészségi állapota kitünő. Ofelsége teljes frissességben várja az innsbrucki utat. A múlt hét végén készült kinematografiai felvételek, melyeket a jövő évi vadászati kiállításra fognak először bemutatni, oly kitünően sikerültek, hogy a felség megengedte néhány kép sokszorosítását. Szombaton, e hó 28-án ofelsége elutazik *Ischlból*, nincs azonban teljesen kizárva, hogy a tiroli ünnepeken való részvétel fáradalmainak kipihenése céljából néhány napra ismét visszatér *Ischlbe*.

— **Felhívás Arad hazafias polgárságához!** A Kossuth-asztaltársaság, mint minden évben, ezuttal is megünnepli Lajos napját, nagy hazánkfianak, Kossuth Lajosnak nevenapját. Ismét egy alkalom, hogy lerójjuk a hála és kegyelet adóját, hogy méltóan emlékezzünk meg Magyarországot újjáteremtőjének glóriás alakjáról. Arad hazafias polgárai, jelenjete meg holnap este nyolc órakor mennél nagyobb számban a 888-hoz címzett vendéglőben, ahol ünnepség keretében üljük meg Lajos napját. Nagy Kálmán elnök, Schwarcz Zsigmond titkár.

— **A román király bécsi utja.** *Bukarestből* táviratozzák: Beavatott bukaresti körökben téveseknek mondják a *Károly* király bécsi látogatásának időpontjáról elterjedt híreket. Valószínű ugyan, hogy a román király szeptember havában látogatja meg királyunkat, végleges megállapodás azonban eddig még nem történt.

— **A hadtestparancsnok Aradon.** Amint megírtuk már, *Frank Libor* temesvári hadtestparancsnok ma Aradra érkezett. A hadtestparancsnok a lippai lövégyakorlatok felett tartott szemlét. *Frank Libor* holnap utazik vissza Temesvárra.

— **Ferenc József és Miklós cár találkozás.** Berlinből táviratozzák: A *Berliner Tagblatt* pétervári jelentése szerint valószínű, hogy a cár az ősszel találkozni fog *Ferenc Józseffel*. A találkozás a cárnak az olasz királlyal való összejövetele után, október második felében Bari, olasz kikötőben lenne.

— **A Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyének költségeit a törvényhatósági bizottság nyolcezer koronában állapította meg.** A miniszter ma érkezett leiratával jóváhagyta a közgyűlés határozatát.

— **Nagy birtokvásárlás.** *Tagányi Sándor* dr. ismert aradi ügyvéd és földbirtokos megvásárolta *Herzel Bernát* aradi vaggongyári igazgatótól és társaitól a *pusztapói* 1900 holdas kitünő minőségű földbirtokot, egy millió ötszáz ezer koronáért. A birtok legnagyobb része jó szántóföldből áll. Az adásvételi tárgyalások néhány hétig tartottak és tegnap fejeződtek be.

— **Aradi mérnökök a Westinghouse-gyár építésénél.** Az aradi mérnök és építész egyesület az aradi Westinghouse gyár építkezéseit e hó 28-án, szombaton délelőtt 12,9 órakor tekinti meg, amikor *Zielinski dr.*, a vasbeton építkezéseket tervező iroda főmérnöke a rendkívül érdekes építkezést a helyszínen ismertetni fogja. Az egyesület vezetősége a kiválóan tanulságos építkezések megtekintését ez uton is a legmélyebben ajánlja a t. tagok figyelmébe és kéri, hogy a kiránduláson minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek.

— **A Tribuna új szerkesztője.** Az aradi *Tribunánál* ma szerkesztő változás történt. Az új szerkesztő *Giurgiu Gyula*, aki néhány héttel ezelőtt jött Romániából Aradra. A szerkesztő változásnak érdekes előzményei vannak. Az *Aradi Közlöny* néhány nappal ezelőtt megírta, hogy a *Tribuna* felelős szerkesztőjét, *Szavu Konstantint* Lugoson két évi katonai szolgálatra visszatartották. Ugyancsak ez ügyből kifolyólag a nagyváradi főügyészhez többen feljelentést tettek, hogy *Szavu Konstantin* katonai szolgálatot teljesít és mint ilyen jogosulatlanul van neve a *Tribunán*. Erre történt meg a szerkesztő változás.

— **Gyászistentisztelet a zsinagógában.** *Chorin Áron* főrabbi dícső emlékének üszteletére, elhalálzásának évfordulóján augusztus hó 25-én este fél 7 órakor a zsinagógában gyászistentisztelet lesz.

— **Leszavazott általános sztrájk.** *Rómából* jelentik: Az olasz munkások a cári látogatás ellen általános sztrájkot terveztek. A terv szavazásra került a munkásszövetségi tanácsban. A tanács harminc tagja közül huszonkettő élt a szavazat jegyével. Egyikük az általános sztrájk mellett szavazott, egy másik is általános sztrájkot követelt, azonban ajánlotta, hogy az általános sztrájkba ne vonják be a közintézményeket. A többi husz tanács tag az általános sztrájk ellen szavazott, de hárman hajlandóknak nyilatkoztak hozzájárulni ahhoz, hogy azokon a helyeken, ahol a cár tartózkodni fog, kimondhasák a sztrájkot. Így az általános sztrájk tervét nagy többséggel leszavazták.

— **A régi egyenruhák átfestése.** „A Nap” ma esti száma, mint fővárosi tudósítónk jelenti, megírja, hogy egy *Ahn* nevű hadbiztos őrnagy és vegyész feltalált egy szert, amelybe ha belemártják a régi katonai indigó-kék egyenruhát, az esukaszürkév változik. A vegyi eljárás egy egyenruhánál mindössze 10 koronába kerül.

— **A genfi katasztrófa.** Megírtuk, hogy tegnap délután szörnyű katasztrófa történt Genfben. A katasztrófát a városi gáztelepen történt robbanás idézte elő. A gázgyárban tűz támadt s majdnem az egész telep lángokban áll. Ma a nagyarányú katasztrófáról ezek az újabb távirati hírek érkeztek Genfből: A gázművek működése be van szüntetve úgy, hogy a város egy időre gáz nélkül marad. A halottak között van *Masset René francia mérnök*, a párisi gázmérő társaság igazgatója. A szerencsétlenség színhelyén mindkét felekezethez tartozó papok nyújtanak vigaszt a sebesülteknek és haldoklóknak. Eddig hét halott, 12 súlyosan és 30 könnyen sebesült van.

— **Az aradi népesedési statisztika.** Az aradi anyakönyvi hivatal most statisztikát készített a halálozások, születések és házasságok számáról. A kimutatás szerint az idén január elsejétől augusztus elsejéig 797-en haltak meg, 816-an születtek és 279 pár kötött házasságot.

— **Az olcsó kenyér.** Budapest kenyérgyára ma reggelre 25.000 kilogramm kenyeret süttött. A friss, egészséges, ropogós kenyeret szétvitték a szélrózsa minden irányába, úgy, hogy mire megvirradt, a hatósági kenyér-boltokban már piramisokban állott az illatos áru. A háziasszonyok, szolgáló-leányok, munkás emberek sorra beállítottak a boltokba:

— Hatósági kenyeret kérek! — mondták.

És figyelmesen megnézi mindegyik a kenyéren a főváros stambilját. Ott volt persze valamennyi kenyéren. Egyhangú volt a vélemény, hogy a hatósági kenyér jó kenyér.

— Nincs benne annyi krumpli, mint a pékkenyérben! — hangzott a kritika.

— Meg téglapor! — toldották meg némelyek.

A pékek megdöbbenve látták, hogy fogy a hatósági kenyér. Zsemlyét, kiflit és ehhez hasonló kávészüteményt ugyanannyit adtak el, mint máskor: hanem a barna, félbarna és fehér kenyérnek nem akadt vevője. Pedig már lejjebb is szállították az árát. Akadtak pékek, akik nagy betűkkel hirdették a kirakataikban, hogy leszállították a kenyér árát. Mindjárt az első napon egy és két krajcárral esett a pékkenyér ára. Érdekes, hogy a pékek nem tudnak mit csinálni. Kétségbeesésükben mind az ipartestület elnökéhez, Spoláritshoz fordultak.

— Mitévők legyünk? — kérdezték tőle. — Sztrájkoljunk vagy versenyezzünk a hatósági kenyérrel?

Spolárits nem tudott tanácsot adni és mert folyton zaklatták, ma reggel elutazott Budapestre a feleségével együtt. A pékek most már igazán nem tudnak mit csinálni. Még kitélik tőlük, hogy nagy bánatukban rendes áron fogják adni a kenyeret.

— **Halálozások.** *Sándor Mór* augusztus hó 22-én reggel 8 órakor, élte 58-ik évében meghalt Lippán.

Bildhauer Lajos kereskedő élete 65-ik évében e hó 22-én hosszas szenvedés után elhunyt Kolozsvárott.

Özv. Friedmann Árminné született *Schweiger Zseni* e hónap 20-án, 44 éves korában Szegeden meghalt. Kiterjedt kereskedő-család gyászolja az elhunytat.

— **Vasuti szerencsétlenség.** A szeged-zombori vonalon, Erdőd állomáson egy hivatalnok vigyázatlansága következtében véres vasuti szerencsétlenség történt a napokban. A megdöbbentő balesetnek két halálos és egy súlyos sebesültje van. A szerencsétlenség részletei a következők:

Szombaton hajnalban az erdődi állomás három munkása tolatott három vaggont egy mozdonyral. A kocsikat a bródi állomásra menő tehervonat sinjére akarták elhelyezni. A mozdony már a sinre lökte a kocsikat és ellenkező irányban indult el. Azonban az ellökött kocsik a váltónál nem mentek át a másik sinpárra és így a visszajövő mozdony iszonyatos erővel ütközött a teherkocsikhoz. A teherkocsik izzé-porrá törték. Különösen a két első vagon, amelyeknek kerekeiből is csak a küllők maradtak egy darabban. — A kocsik mindegyikén egy munkás ült a féknél. Az összeütköző mozdony messze ellökte a munkásokat a pályatestre. A munkások közül egy halálos beíró sérülést, a másik halálos zúzódásokat és a harmadik pedig súlyos bordatörést szenvedett. Az állomás szolgálatban levő tisztje azonnal telefonált az eszéki üzletvezetőséghez, ahova bejelentette az esetet. Eszékről a helyettes üzletvezető, három ellenőr, két mérnök vezetése alatt száz munkás érkezett Erdődre. A munkások azonnal a pálya tisztításához láttak. Habár a munka nagy apparátussal és lázas sietséggel folyik, a szabadkai gyorsvonal utasai még nyolc órakor is látták az erdődi állomáson az összeütközött vagonok romhalmazát. Az üzletvezető az ellenőrökkel megállapította, hogy a szerencsétlenség okozója a szolgálattevő hivatalnok volt, akit azonnal fölfüggesztettek.

— Háromszáz ember halála Buenos Ayresből táviratozzák: Monteggió kikötő előtt a Columbia nevű gőzös, amelyen számos utas volt, összeütközött egy német gőzössel. A Columbia az összeütközés következtében léket kapott és azonnal elsüllyedt. Allítólag háromszáz utasa volt, többnyire asszonyok és gyermekek, akik közül csak néhány életet lehetett megmenteni, a többiek elpusztultak.

— Álarcos rablók egy ékszerüzletben. Londoni távirat jelenti: Matin és Webbs előkelő ékszerész cégnek a Cittyben levő üzletébe vasárnap déltájban álarcos rablók törtek be. Leütötték a bolt őrét és 200,000 korona értékű ékszert dugtak zsebre. A menekülő rablókat, kik keztyűben és gummicipőben működtek, egy bérkocsis észrevette. Értesítette a rendőrséget, mely a rablókat elfogta.

— Korteszfogás hamis távirattal. A korteszfortélyoknak egész tudománya van Magyarországon s alkotmányos csaták idején nincs az a huncutság, nincs az a furfangos csíny, amit ki ne csiholna a kortesek szárnyaló fantáziája. A korteskrónikák százados lapjain is alig akad példa, hogy magát a harcoló jelöltet verje el a biztos győzelemtől a kortesek ravaszsága, amint az most mégis megtörtént a tasádfői (biharmegyei) gör. kel. lelkészválasztáson. A tasádfői gör. kel. egyház augusztus 15-ére tűzte ki a papválasztást, amelyre a legfőbb kilátással Bica Antal segédlelkész pályázott. A fiatal jelöltnek nagy összeköttetései vannak az egyházban éppúgy, mint a választók körében s legjobb protektora maga az édesapja, Bica Vazul ismert román földbirtokos. A választás jól is indult. Még két jelölt pályázott, de ugyan csekély reménnyel. Bica Antal megválasztása biztosnak látszott. Ezért az édesapja, aki már jól elkészítette a talajt, meg se jelent a választáson, hanem Nagyváradra ment eladni a gabonáját. A szavazás meg már javában tartott, amikor Bica Antal címére a következő távirat érkezett Nagyváradról: „Bukásod biztos. Esperesedtől máma sürgőnyileg visszavond pályázatodat, megszégyenítéset elkerülendő. Atyád.”

A lelkészjelölt kéült-ződült amikor az édesapja sürgőnyét elolvasta. Aztán fogta magát s bejelentette a választás elnökénél, hogy visszalép. Az elnök tudomásul vette a visszalépést és tizennégy napra elhalasztotta a választást.

Mindez eddig rendjén volna. De mikor Bica Vazul hazaérkezett, azt se tudta hova legyen a csodálkozástól, mikor a fia felmutatta a táviratot.

— Ez csalás! — fakadt ki keserűen. — Ezt a sürgőnyt nem én küldtem.

De már nem lehetett a dolgon segíteni. Bica Vazul tehát Nagyváradon feljelentést tett a rendőrségnél, kérve, hogy ismeretlen tettes ellen, csalás miatt indítsák meg a bünvádi eljárást, mert a galibát és nem csekély felesleges költséget okozó távirat nem tőle ered.

— Orgiák egy vendéglőben. Berlinből táviratozzák: A berlini rendőrség eljárást indított egy podtstammi vendéglős ellen, mert vendéglőjében zárt ajtókat mögött orgiákat rendezett. Az orgiákon fiatal lányok és katonatisztek vettek részt. Az esetről a rendőrség értesítette a téparancsnokságot is.

— Koszorúmegváltás. Az aradi zsidó hitközségnek azon felhívására, hogy bold. Rosenberg Sándor dr. főrabbi ravatalára szánt koszorú megváltására juttatni szándékolt kegyetes adományok egy létesítendő *Rosenberg Sándor dr. alapítvány* javára csoportosítottassanak, a következő adomány folyt be: Holländer Ignác és neje 20 kor. A kegyetes adományért benső köszönetét fejezi ki a hitközség előjárósága.

— A meztelen városatyá. Makóról jelentik ezt a különös esetet: Tegnap délután négy makói polgár ment fel a rendőrségre, ahol Börcsök Gergely városi képviselő és helypénzszedési felügyelő ellen tettek feljelentést. A feljelentés olyan vádat tartalmaz, hogy a rendőrség annak alapján megindította Börcsök ellen az eljárást. Hogy a vádak mennyiben felelnek meg a valóságnak, azt ma még tudni nem lehet, ha azonban beigazolódik a feljelentésben foglalt vád valódisága, akkor ajánlatos lesz Börcsök Gergelyt orvosilag is megvizsgálni.

A feljelentők B. Nagy Ferenc, Hegedűs Ferenc, Csala János és Sirokmán János makói polgáremberek. Az ügyeletes rendőrtisztviselőnek elmondották, hogy Börcsök már napok óta teljesen ruhátlanul sétál a ludvári erdőben és megszólítja az arra járó asszonyokat és lányokat. Ezek természetesen ijedten szaladnak el mindig tőle, Börcsök azonban ugylátszik ezzel nem nagyon törődik, mert ilyenkor rendesen neheztelve kiált a szaladók után:

— Ugyan mért szaladnak el egy öreg ember elől. Hiszen én csak tetszelegni akarok maguknak!

A feljelentők elmondották azt is, hogy ezeket a dolgokat az asszonyok elpanaszolták férjüknek, akik figyelmeztették is Börcsöket, hogy hagyja abba a fura sétálást, a figyelmeztetésnek azonban nem lett semmi eredménye. Ekkor szóltak is az erdőőrnek, aki azonban félt Börcsök Gergelytől és nem mert ellene semmit sem tenni. Miután Börcsök miatt egy asszony, vagy leány sem járhat fürdeni, feljelentették őt a rendőrségen.

— Solymosi Eszter anyja meghalt. Tiszaeszlárról írják, hogy özvegy Solymosi Jánosné meghalt. Ez az öreg parasztasszony, a ki most egy szerény, talán jeltelen sirt kap a hires tisztaeszlári temetőben, egy-két évtizeddel ezelőtt állandó szereplője volt a világsajtó nagy színpadának, a nevét többször emlegették minden primadonna és minden államférfi nevénél és a megbízhatósága, a szavahihetősége, az egész családi élete körül nagyobb és elkeseredettebb harcok dúltak, mint annak a kornak akármilyen más vitás kérdése körül. Özvegy Solymosi Jánosné ugyanis a Solymosi Eszter édesanyja volt. A mikor ez a kis cselédleány eltűnt, a mikor kifogták a Tiszából, a mikor eltemették, majd később exhumálták és a mikor ebből a jelentéktelen esetből rosszindulat, ostobaság és fanatizmus a szörnyű jelentőségűvé dagadt vérvádat kovácsolta, akkor Solymosi Jánosné lett a vád és a védelem óriási harcában a vád egyik főtanúja. A vizsgálat, különösen pedig a világszenzációvá lett végtárgyalás kiderítette, hogy a vallomásai megbízhatatlanok, az adatai tévesek voltak, s azonban mindvégig makacsul ragaszkodott minden állításához és az igazságszolgáltatás és a pszichológia számára örökre emlékezetes példáját adta annak, hogy a tömegszuggeráció milyen csodálatos módon hat egy kritikátlan elmére és egy egyszerű lélekre. A nagy per tudvalevőleg mégis a nyilvánvalóan ártatlan és szörnyű módon megkínzott vádlottak felmentésével végződött; a per szerény hősei az elég hosszú ideig tartott világhírességből visszasüllyedtek az ismeretlenségbe, a nyilvánosság előtt többnyire csak akkor szerepelnek még rövid ideig, ha megteszik azt a nagy utat, a melyet végül minden élőknek meg kell tennie. A tisztaeszlári temető homokos földjébe, a melyből a szegény kis Solymosi Eszter holttestét exhumálták, megtér most Solymosi Jánosné is. Az emlékezetes per nagy izgalmai óta szívbeteg volt, két év óta fel nem kelt már a betegágyról. Vasárnap délután három órakor temették el Tiszaeszláron és a temetéséről is csak utólag értesül a világ, a mely valamikor olyan lázasan érdeklődött minden szava iránt.

— Ismeretlen öngyilkos. Kecskemétről táviratban értesítették a budapesti főkapitányságot, hogy a kecskeméti szőlők között egy jobban öltözött fiatalember halántékán lőtte magát. Kiletét nem tudták megállapítani. Rubája zsebében Révész Arminnak Budapest, Gergely-utca és Pusztin Henriknének Ujpest, Rákóczi-ut 16. címzésű, Károly aláírással ellátott levelezőlapot találtak, amelyet az életunt elfelejtett postára adni. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— Biztonsági intézkedés a lóvasuton. Érdekes intézkedés végrehajtására szólította ma fel Sarlot Domokos főkapitány a közuti vasut igazgatóságát. A főkapitány tudvalevőleg eltiltotta, hogy a lóvasuti kocsik előreszén lévő följárót használhassák, mert az bajokat okoz. Sarlot személyesen meggyőződött arról, hogy a lóvasut alkalmazottai is használják az első följárót, ezért ma a következő átiratot küldötte a főkapitány a lóvasut igazgatóságának:

Folyó évi augusztus hó 19 én délután 6 órakor a Gáj felé induló 13. számú lóvasuti személyszállító kocsin személyesen tapasztaltam, hogy egy lóvasuti alkalmazott a menetben levő kocsiról a fennálló hatósági tilalom dacára elől szállott le. Felhivom ennélfogva a lóvasut igazgatóját, hogy az illető alkalmazottnak kiletét állapítsa meg és megbüntetés végett jelentse be. Egyidejűleg, midőn ezen, de más esetekből is arról győződtem meg, hogy azt a rendelkezést, mely a mozgásban levő kocsiról az elől való leszállást tiltja, dacára a már több végzetes esetnek, nemcsak idegenek, de még lóvasuti alkalmazottak sem tartják meg, életbiztonsági szempontból meg hagyom a lóvasut igazgatóságának, hogy eme határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a lóvasuti személyszállító kocsikon oly elzáró készüléket készíttessen, mely a leszállást lehetlenné teszi és azt oly zárral lássa el, melyet illetéktelen egyének fel nem nyithatnak.

A lóvasut igazgatóságának jogában van tizenöt napon belül a főkapitány rendelkezése ellen a tanácshoz felelkezni.

— Mit fog vacsorázni Turchányi Olga? Makóról írják: Mariháznén Turchányi Olga, a nagynevű primadonnának többek között rendkívül szereti a spárgát, — már különösen azért is mert húst nem igen eszik. Vogel Péter szállodájában, — ahol a Mariházy pár étkezik — kifogyott a spárga és nem lehetett kapni sehol. A Vogel bácsi, akiről közismert, hogy rendkívül előzékeny és boldog, ha vágyukat eltalálhatja, rögtön menesztett egy pincért Szegedre.

— Horváth Alajos delicates üzletében vegyen egy forint ára szép spárgát, de siessen vissza, hogy vacsorára feltétlen itt legyen.

Minden rendben is ment és a spárga még vacsora előtt szépen becsomagolva már itthon volt. Mariházyék épen mentek vacsorára és Péter bácsi boldogan ujságolta:

— Van ám spárga!

Ezzel rohant is már a konyhába, megnézni, vajjon készen van-e már. Ott épen bontogatták ki a csomagot és szörnyűség: a papiros közül három hatalmas gombolyag, jó és erős kócból készült — kötöző spárga vált láthatóvá. Már, hogy aztán ezt a jó kemény minőségű spárgát magának a pincérnek kellett-e megenni, — erről már nem szól a krónika. Annyi azonban bizonyos, hogy a bájos művész aznap este nem evett spárgát.

— Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap Nagyszurduk községben, mint Temesvárról jelentik. Person István ottani jómódu földmivesgazda feleségével elment a malomba, ahol gabonáját átadta őrlés végett. A gépről véletlenségből leesett a szij, melyet Person segített visszahelyezni. E közben balkarját a szij elkapta és borzalmasan összeroncsolta. A transmissió a szerencsétlen ember alsó karját a szoros értelmében leszakította. Beszállították a temesvári közkórházba, ahol a megcsontított kart amputálni kellett.

— Egy főkapitány ötlete. Deák Péter nagykanizsai rendőrfőkapitány olyan rendeletet adott ki, amely méltó minden intelligens ember elismerésére. Sarrót Domokos nagykanizsai kollégája tapasztalta, hogy a szállodások, vendéglősök, kávéások és korcsmárosok (akinek nem inge, ne vállalja!) nem mosatják a vendég által már használt fehérneműeket, csak megnedvesítve és leprésselve adják újból közhasználatra a veszedelmes szalvétákat, törülközőket, lepedőket, párnaáthuzatokat stb. Erre Deák Péter a következő végzést hozta:

Tapasztaltam, hogy egyes fogadók, vendéglők, kávéházakban a fehérneműek használat után nem mosatnak ki, hanem vízzel befecskendezve, leprésselve újból használatba vétetnek és gyakran oly piszkosak, hogy azok undort keltenek. **Véghatározat.** Felhivom az összes fogadók, vendéglők, kávéházak, korcsmárosok és szálló szoba-tartókat, hogy minden alkalommal tiszta, még nem használt fehérneműket, asztalterítőket, asztalkendőket, lepedőket, párnabehuzatokat, paplanlepedőket, törülközőket stb. bocsássanak a vendégek rendelkezésére és amaz eljárástól, hogy a használt fehérneműket használat után vízzel befecskendezve és leprésselve újra használatba vegyék, szigorúan tartózkodjanak, mert ellenesetben a 36152-VI. 11.893. sz. belügyminiszteri rendelet értelmében ellenük az eljárást megfogom indítani.

Miről az érdekeltek értesítendőek.

Nagykanizsán, 1909. évi augusztus 15.

Deák Péter s. k.,
r. főkapitány.

— Tilos a könyöradamány gyűjtés. A polgármester kivételesen megengedte, hogy *Bakti Gyula* rikkancs-poéta verskötetét két napig Arad város területén árusíthassa, de kimondotta a végzésben, hogy a közönséget túlterheléstől megóvándó, csak a legkivételesebb esetekben ad ilyen nemű házalásokra és a hazafiasság cégre alatt üzött könyöradamánygyűjtésre engedélyt.

— Üngyilkos bankhivatalnok. *Daruvárról* táviratozzák: Notter Aladár budapesti bankfiszttviselő itteni szállodai lakásán agyonlőtte magát. Okot nem tudják.

— Gyilkosság a szerelmi légyotthon. Véres szerelmi históriáról kapunk hírt *Bégaszentgyörgyről*. Erdélyi Pál bégaszentgyörgyi 59 éves földmivesnek ugyanis a napokban szerelmi találkájára volt a község melletti füzesben Petrovics György cigánynak fiatal feleségével. Petrovics hogy, hogynem, meglepte az enyelgő szerelmeseket s rátámadt Erdélyire, aki védelmére kést rántott s a dulakodás hevében úgy szurta meg Petrovicsot, hogy az nyomban meghalt. A csendőrök természetesen letartóztatták Erdélyit, aki a kihallgatás alkalmával úgy adta elő a dolgot, mintha Petrovics és felesége össze lettek volna beszélve, hogy megszarolják őt. Petrovicsné ellenben határozottan állítja, hogy megölt férjének a találkozásról semmiféle előzetes tudomása nem volt s véletlenül lepte meg őket. A csendőrség a kihallgatás után szabadlábra helyezte Erdélyit, ellenben feljelentést tett ellene a nagybecskereki királyi ügyészségnél, mely az eljárást már meg is indította.

— Hajsza a cigányok után. *Temesvárról* jelentik: Az erzsébetvárosi rendőrség tegnap délelőtt egy szekér cigányt vett üldözésbe, kiknél több értékes, alighanem lopásból eredő árut láttak. A cigányok szekerekkel Kisebecskerek irányában menekültek, ahol az üldöző rendőrök végre utolérték őket. Petreszku Pávell és Barbu Dánila kékesi cigányok voltak a szekéren. A náluk talált tárgyakat a rendőrség lefoglalta.

— Kossak osász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Kifosztott zöldségkereskedő. *Vince János* makói zöldségkereskedő tegnap este érkezett Aradra és éjjeli szállásra a Vasuti szálloda ivójába tért be. A földre feküdt le és a szobában körülbelül huszadmagával töltötte el az éjszakát. Reggelre kelve azt vette észre, hogy valaki a mellényét felvágta és abból pénztárcáját, melyben *ezerszáznegyven korona volt, ellopta*. Jelentést tett a rendőrségen és ez megindította a nyomozást. Mai nap folyamán két ott alvó embert tartóztattak le, de ezeket igazolás után elbocsájtották. A nyomozást megnehezíti az, hogy a vásári zsebmetszők rendszerint paraszt gunyába öltözve férkőznek a kiszemelt áldozat közelébe és másrészt az ivóban egész éjjel jöttek-mentek a vendégek s az ott alvókon kívül igen sok egyén jelenlétét kell megállapítani.

— A beiratások a Kessler Izabellaféle fiú- és leány magán iskolában szeptember 1-én kezdődnek. Felvilágosítással délutánonként Kazinczy-utca 10., az iskola épületében készséggel szolgál a tulajdonos. 3108.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

TARKASÁGOK.

(A dajkaszerző főhadnagy.) Egy vidám kedélyű aradi huszárfőhadnagy látogatóban volt nemrég vidéki rokonainál, egy fiatal házaspárnál. A fiatal párnak kis babája van és természetes, hogy szinte egész nap az apróság, a család személfénye, volt a beszéd tárgya. A kis gyerek sok gondot okozott a háznak, de különösen nagy volt a fiatalasszony panasza a szomorú dajkaviszonyok miatt. Még a huszárfőhadnagynak is elpanaszolta:

— Nem tudok egy jó dajkát kapni sehol. Itt is néztem, a városi cselédszerzőnél is, de mégse kaptam alkalmat!

A dajkaszerzés nehéz ügyein gondolkodott az egész család, mikor egyszerre megszólalt a főhadnagy:

— Miért nem fordultok hozzám?! Szerzek nektek akár tíz dajkát is!

Jót nevettek ezen, de jelentőséget nem tulajdonítottak az esotnek.

Az ígéretet azonban tett követte. Másnap a főhadnagy bejött Aradra és hogy-hogy nem, negyednapra egyszerre négy dajka is jelentkezett a fiatal párnál. Ki is szemelték a legjobbat közülük és felfogadták.

Egy hét múlva találkozik a fiatalasszony a huszárfőhadnaggyal. Hálálkodva köszöni meg a dajkaszerzést.

— De mondd csak kérlek — szölt ezután — honnét is tudtál te ily gyorsan dajkát keríteni?

A főhadnagy mosolyogva válaszolta:

— *Kihirdettem a századomnál*, hogy egy dajka kerestetik. Hoztak másnap a legények annyit, hogy tíz családnak is sok lett volna!

(Az államtitkár cvikkere.) Bolgár Ferenc, aki igen rövidlátó ember és nagyon éles üvegű cvikkert visel, az idén a Lidón fürdőzött és fürdés közben az a baleset érte, hogy a cvikkerét a tengerbe ejtette. Nagyon kedves szemüvege volt, igen nehezen nélkülözötte. Kereste előbb maga, majd az ismerősei, de a tenger nehezen adja vissza azt, amit már elnyelt. Nem találták. Az államtitkár szölt aztán a bagninónak, hogy bírja rá

többi társait is a cvikker megkeresésére. Ő ötven lirát fizet annak, aki megtalálja az ő kedves csipetűjét. Ötven lira szép pénz, a sok bagninó neki is esett a tengernek, de hiába volt minden. A cvikker nem került meg és az államtitkársak kedvenc szemüvege nélkül kellett a Lidót elhagynia. Azonban alig hagyta el a dogek városát, egy bagninó állított be Takáts Mihályhoz, az operaház kitünő baritonistájához, az államtitkár kedves barátjához, aki fáradhatatlan volt az ominózus cvikker fölkeresésében. A bagninó mosolyogva nyújtott át Takátsnak valamit.

Egy cvikker volt.

— Itt van sua Eccelenzának szemüvege, — szölt — tegnap találtam meg a homokban.

Takáts igen megörvendezett a cvikkernek és egy ropogós ötven lirás alakjában nyújtotta át a bagninónak a kitűzött díjat.

Alig várta aztán, hogy Budapestre érkezék. Fölkereste Bolgárt a honvédelmi miniszteriumban és átadta neki az annyira keresett cvikkert.

— Itt van amit elvesztettél, méltóságos uram, megtalálták.

Bolgár megnézi a cvikkert, összeráncolja homlokát, majd az orrára teszi a csipetűt, aztán hirtelen lekapja.

— Ez nem az én cvikkerem! Nem látok rajta semmit.

Most hült meg csak a vér Takáts Mihályban. A semmirekellő bagninó bizony csunyan becsapta. Az ötven lira jutalomért egy idegen, rossz cvikkert szözt rá...

(A bebiztosított szobor.) Nagyváradról írják ezt a furcsa történetet: Tegnap történt az eset és a Fekete Sas-kávéház törzsvendégei hőtig fognak rajta mulatni. Egy ismert nagyváradai pénzügynök a történet főhőse.

Köztudomásu, hogy a Fekete Sas egyik szegletasztalánál több nagyváradai pénzkapacitás tartózkodik délutánonként. Jóvéru, vidám urak, akik hétköznap sem vetik meg az ügyes, ötletes tréfát.

Tegnap egy közismert „biztosító férfit” vetődött be a kávéházba és letelepedett a szomszédos asztalhoz. A pénzemberek egyike sugott valamit. Ennek az lett a következménye, hogy valamennyien összesugtak. Végre megszözlalt a legokosabb, emelt hangon:

— Fényes üzlet van a markomban. Lehetne rajta keresni vagy 1000—2000 koronát... Csak az a beteg ember ne kötné úgy magát, hogy csakis az Első Magyarán csináljam a biztosítást. Elég baj, hogy nekem az Első Magyarán semmiféle összeköttetésem nincs!

A történet hőse erre felállt a szomszéd asztaltól és izgatottan lépett a társasághoz.

— Bocsánatot kérek, én az Első Magyar embere vagyok. Hallottam, hogy az urak miről beszéltek. Én megcsinálom az üzletet. A províziót az uraknak engedem. De legjobb volna, ha most rögtön nyélbe üténék a dolgot. Talán mehetnének is.

Hogy a társaságnak nagyobb mehetnékje legyen, egy láda trabukót rendelt számukra.

— Tessék egy kocsi rendelni, aztán mehetünk — felelte a társaság valamelyik tagja.

A kocsi előállott és a társaság beült. Elindultak a Rákóczi-ut felé.

Mikor a Sal Ferenc-utca torkolatához értek, a kocsi megállították és így szöltak a türelmetlen ügynőkhöz, rámutatva a templom előtt álló Máriaszoborra:

Rendkívül olcsó árakban!! Szövetmaradékok elárúsítása.

Teljes öltönyök úgy fiuk részére is a posztó gyári raktárban Arad, Szabadságtér 17.

Telefon 475. sz.

Leichner és Fleischer, Arad és Pécs.

— Ott van kérem a béteg ember. A mamája tartja az öliben. Azt tessék biztosítani ötvenezer korona erejéig. Nagyon jó üzlet. A kocsit pedig tessék kifizetni. Alászolgálja.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A táncos gróf válópöre. London előkelő társaságában gróf Jarmouthot rövidesen „táncos gróf”-nak nevezik. Elegáns sikkos ember, kitűnő táncos, a nők rajognak érte. Csak a felesége, Jarmouth grófné Thaw Harrynak, az amerikai milliomos gyilkosnak testvére, nem rajong érte. Beadta ellene a válókeresetet, mert azt állítja, hogy a férje nem férj, nem is való férjnek, mert nem is férfi. A törvényszék elfogadta a válóokot s elválasztotta a házastársakat. Jarmouth grófné az amerikai társaságok ünnepeit szépsége volt leánykorában s még ma is kívánatos gyönyörű menyecske. Néhai atyjától, aki életében több hatalmas pittsburgi vállalkozás élén állott, mintegy 4 millió dollárnyi vagyont örökölt. Édes anyjától öröklendő részét még tízszer annyira becsülik. Házasságába sem anyja, sem két fivére (köztük a szerencsétlen Thaw Harry) annak idején semmiképen sem akartak beleegyezni s a két fivér nem is jelent meg az esküvőjén. A grófnő rendkívül jólelkű, szerető testvér s midőn fivére lelőtte White mérnököt, haladéktalanul Newyorkba sietett, hogy édesanyját támogatja a rászakadt nagy nyomorúságban s fivére mellett is mindvégig kitartott vigasztaló szóval s anyagi támogatással. A válópört zárt ajtók mögött tárgyalták. A gróf nem jelent meg a tárgyaláson, még csak ügyvéddel sem képviseltette magát s a bíróság ennek alapján a grófné állításait valóknak fogadva el, javára döntött.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, augusztus 24.

Mig másfelé esőzések voltak, addig nálunk épen hogy csak a reggeli órákban hűvösebb a levegő, mig napközben a kánikulaszűrő időjárás tovább is megmaradt. Csapadékra a tengerinek folytatólag szüksége lenne.

A bőséges kínálat megindulása az árakra lanyhítólag hat.

A mai piacon eladásra került:

2500 mm. buza (uj)	13.50—13.80
300 mm. árpa (uj)	6.80—6.85
200 mm. tengeri (ó)	7.25—7.30
300 mm. rozs (uj)	8.80—9.—
100 mm. zab (uj)	7.00—7.10

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, augusztus 24.

Amerika 1/4-el olcsóbb. Készárú: Kínálat, vételek kedvező. 4 ezer mm. 10—15 fillérral olcsóbb.

As árak 50 kilónként számítva:

	Dél	2 órai
	zárlat	zárlat
Tengeri 1910. májusra	7.07—7.08	7.03—7.09
Buza 1909. októ. erre	13.56—13.57	13.52—13.53
Buza 1910. áprilisra	13.65—13.66	13.61—13.62
Ross 1909. októberre	9.65—9.66	9.60—9.61
Zab 1909. októberre	7.35—7.36	7.32—7.33

Zárlat 5 órakor.

Osztrák hitelcérvény ... 654.—

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Béla Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Szenzációs új műsor.

Műsor 1909. augusztus 25-én, szerdán:

1. Megvadult liba. Humores.
2. A kis virágáros fiú.
3. Pályatévészettől hitalemler. Bohózat.
4. Krisztusi csodatettek. Dráma.
5. Fogfájás. Kacagtató.
6. Veszprémi hadgyakorlatok a király jelenlétében.
7. Fatast rendőr. Bohózat.
8. Fahrena repülőgépe.

9. Autómobil kuplé.

Éneklőmozgófénykép.

Előadások délután 3 órától kezdve.

As előadásra bármikor be lehet menni.

As előadások alatt a cs. és kir. 53. gyalogezred zenekara játszik. — Csukrássza.

NYILTTÉR.

PFaff
varrógépek
háztartási és ipari célokra.

Minden egyes varrógépért a legmesszebb menő jótállás. Számítalan elismerés helybeli iparosoktól a gép jóságára.

Teljesen zajtalan járás. Kedvező fizetési feltételek.

Egyedüli képviselő
Hammer Vilmos
műszerész 299.
Arad, Szabadság-tér 7. sz.
Telefon szám 96.

Nemesfajú
görög és sárga
dinnye
kapható: 2963
Hámory Gazdaságnál
Arad, Dák Ferenc-utca 3.

APTAMÁSI
GYÓGYVIZ

zel gyomor, vese, hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ: Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
5841 Aradon.

Használt
ólom
megvételre kerestetik

Arad legnagyobb
Iskola-
könyv
raktára

Ingusz J.

és Fia

Andrássy-tér 16. és Weitzer J.-u.

Uj és használt

könyvek.

Vasuti Szövetség
szállítója.

Iskola- könyvek

minden helybeli és vidéki tanintézet részére

használtan is

az előirt legújabb kiadásokba

(félárban)

kaphatók

KERPEL IZSO

könyv- és papirkereskedésében
Aradon, Andrássy-tér 20.

(Fischer Eliz palota.)

Telefon 385. szám.

Használt tankönyvekre való előjegyzéseket már most elfogadok,

Minden tankönyv használhatóságáért felelek. 931

Az összes tanszerek, u. m. fuzetek, rajztömbök, vonalzó, körzők, festékek, stb. elsőrendű minőségben, hazai készítményekben és nagy választékban vannak raktáron.

Az izr. ünnepekre való

makzók és imakönyvek nagy választéka.

Új és használt

tankönyvek

legnagyobb készlete.

Építetők és szőlőbirtokosok figyelmébe!

Pankotai Cementárugár

Lengyel Sándor és Társa.

Elvállal:

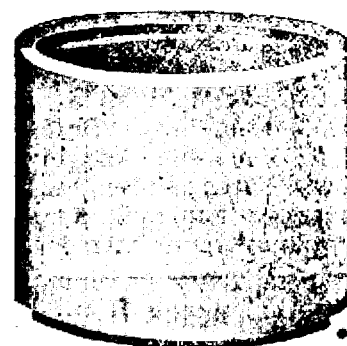
Vasbeton és Beton.

Ítálló tető és itató jászlak.
Víz és törköly, stb. tartányok.
Kutak és vízellátások.
Utátoreszek és hidak, Csatornázások.
Alapozások és minden e szakmába vágó munkák készítését a helyszínen.

Szállít:

Cementcsöveket különböző mértékben.
Kutcsöveket.
Tetőfedő hornyolt cserepet.
Valyukat különböző célokra.
Szőlőbirtokba eső, víz és permetező kádakat.
Cementlapokat.
Pincze földemket.
Portland cementet.

Telefon Pankota 9. sz.

Gyönyörű

csemege szőlő

kapható

5 klg. kosarakba

3 koronáért

József főherceg-ut 12.

II. emelet. 8184

Egyéves önkéntesek

legújabb előírás szerint legjobban és legolcsóbban felszereltek:

Kolarits Nándor

első és legnagyobb délmagyarországi egyenruházati intézetében

Temezvar, Mercy-utca 10. sz.

Arjegyzék és költségvetéssel szívesen szolgálok. 3003

Legszolidabb kiszolgálásért cégem régi jó hírneve kezeskedik.

A n. é. közönség becses figyelmét felhívom azon körülményre, hogy elvállalok

fedél festéseket

legjobb anyag hozzáadással négyszög méterenként 2998

20 fillér

előnyös ár mellett.

Szíves megbízásokat kér

kitűnő tisztelettel

Kálmán György,

épület és disztribúdos

Arad, Weitzer János-utca és Batthyányi-utca sarok.

Engelhardt-féle

Chassalla Sandalek

hölgyek, urak és gyermekek részére 2095

tennis cipők

kizárólagosan

Weinberger János cipő áruházában kaphatók.

Két évi jótállás!

Aradonként 4, 6, 8, 10 korona.

Aradonként 4, 6, 8, 10 korona. Az előírt helyek kimutatásai, arjegyzéket és eredeti propagandá reklámot ingyen küld az OLLA gummiárugár Wien II/124. Praterstrasse No. 57

5432—1909. sz.

Hirdetmény.

Mindazon helybeli tiszteit kereskedő és iparos urak, kik az aradi gör. kel. román teológiai szeminárium tanító-képezdei alumnaumi és leányiskolai internátusi növendékek részére az 1909—10. tanév alatt szükségeltető marhahús, sertészsír és szalonna, továbbá liszt, kenyér, főzelék, fűszer anyagokat és tejet szállítani óhajtanak, erre vonatkozó írásbeli ajánlataikat folyó évi augusztus hó 30-ig az aradi gör. kel. román szentszékhöz bejuttatni sziveskedjek.

Arad, 1909. évi augusztus hó 23. án.

8143

Az aradi gör. kel. román szentszék.

APRO HIRDETÉSEK.**Két fiu**

borbély tanulónak felvétetik. Kimpián Pál Bercsényi Miklós-utca 1. szám. 3089

Ujdonságok kölcsönzésre!

Szomaházi: Mindennapi problémák, Bródy: A villamos, Andornakiné, Legnór: Gyöngye emberek, Pásztor: Tengeren, tengeren túl, Császár: A színjátszás művészete, Dante: A paradicsom, Ady, Dutka stb. Holnap. Gömbösné: Az uriaszony, Blicher Clausen: Erősebb az életnél **kölcsönzésre kaphatók Kerpel Izsó kölcsönkönyvtárában Aradon. 262**

Háztulajdonosok figyelmébe!

67 ezer elsőrendű prima zsendely ezrenként is, 19 koronájával azonnal eladó Thököly-tér 5/a., Ház-mesternél. 3091

Uri háznál

jó ellátásban részesülne két fiatal-ember vagy gyermek. Érdeklődéseket „Tisztaság” jellegével a kiadó-hivatal továbbítja. 3052

Zongoratanítónő

órákat ad kitűnő metódus szerint kezdőknek és haladóknak. Cim: Lövész-utca 3/a. 3145

Egyedül álló

jóforgalmu éjjeli üzlet házzal együtt eladó. Cim: Özv. Kovács Sándorné Csanádpalota. 3149

Cserébe adnám

12 éves fiamat Aradra, I. polgárista, a magyar nyelv tanulása végett. Német ajku falumba 6 osztályu elemi iskola van, hol egy kis fiu vagy leány gondos neveléséről gondoskodnék. Cim a kiadó-hivatalban. 3147

Egy magányos ház

8 szoba, 2 konyha nagy telekkel eladó. Munkácsy Mihály, volt Liget-utca 7. szám. 3146

Egy jókarban levő

Pianino eladó. Cim: Könyök-utca 4., I. em. 3113

Szülők figyelmébe!

Egy-két középiskolai tanuló intelligens uri családnál teljes ellátásra elfogadtatik és gondos nevelésben részesül. Tágas, kényelmes lakás fürdő-zobával. Aulich Lajos-utca 2., I. emelet, 19 ajtó. 2795

Szülőcsomagoló papir,

kosár függiegyek jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. 2922

Eladó hangszerek:

Egy kitűnő hegedű és egy Stowas ser féle nagybőgő eladó. Cim a kiadóban. 3071

Uri háznál

polgári leányiskolai tanulók teljes ellátásra felvétetnek. Esetleg fiu gyermekek. Kis Ernő utca 1. sz. 3132

Szülők figyelmébe!

Két középiskolai tanulót teljes ellátásra elfogad egy igazgató-tanító, kinek fia a felső osztályba jár. Tannmányaira szigoruan felügyel és segít. Alkalmom a német beszéd elsajátítására. Házban zongora és hegedű. A Liceumtól 20 percnyi távolságra. Cim a kiadóban megtudható. 3102

Képkjárúsítás

Raktáromban felhalmozott több ezer művészi képet heliogravurált, fény, olaj és szinnyomaot valamint a most alkalmi vétel folytán birtokomba jutott **művészi rézmetszeteket** mélyen leszállított áron **kiárúsítom. Bloch H** papirkereskedése Arad, Andrássy-tér Salac-u. sarok. 1215

Modern kölcsöntárunkba

érkezett ujdonságok: Mórca Zs. Hét krajeár. Felicitas Rose: Heideschulmeister, Zobeltita: Die Körbe des Herrn von Wildenberg, **Ingusz I. Fia** Arad, Andrássy-tér 16. 173

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban arany és ezüstneműekben. Arad legnagyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órás és ékszerész 2761 Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb áron megvételnek vagy más tárgyra átcsereítetnek TELEFON 438. TELEFON 438.

Alkalmazás.

A rosikányi körjegyzőségben (Hunyadmegye) egy a jegyzői teendőkből jártas nőtlen okleveles

segédjegyző

azonnal felvétetik.

Javadalmazása évi 1000 korona készpénz. Az állás rendszerezésére van s beválás esetén október havában megválasztatik. 3120

Muntyán János, körjegyző.

1909. V. 1051/2. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1891. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1909. évi 1051/2 számú végzése következtében Reicher Károly aradi tisztii főügyész által képviselt Arad szab. kir. város közönsége javára 888 K. 44 f. s jár. erejéig 1909 évi július hó 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 834 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: tehén és borju, valamint butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az aradi kir. járásbírósnak 1909. évi V. 1051/2. sz. végzése folytán 888 korona 40 fill. tőkekövetelés, ennek 1908. évi október hó 10. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 28 koronában bióilag már megállapított költségek erejéig, Aradon, **Étvös-tanya** (Séga, sörház-utca) Tóth Bélán lakásán leendő megtartására **1909. szeptember 1. napjának délutáni 4 órája** ha aridül kitézetik s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. év LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendel-
tetik.

Kelt Aradon, 1909. évi augusztus hó 17. napján.

Najmányi Béla, kir. jbir végrehajtó. 3148

Feltűnő ujdonság!
DELICE Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhat.
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Üzlet nagyobbítás és átalakítás miatt

mélyen leszállított áron ajánlok:

Vászon árut, szöveteket, selymeket, minden-
:: féle díszek, csipkék és himzéseket. ::

Kész fehérnemű
versenyen kívüli árakban.

Gyermek harisnyák, kötények, ingek
óriási választékban.

Kitűnő varrás nélküli lepedők darabja 120.

Mosó delének 29 kr.

Himzés és csipke maradékok 1/4 áron
mig a készlet tart. 701

HOFFMANN SÁNDOR divatraktárában

Arad, Színház-épület.

A JÓ HÁZBÓI VALÓ FIU TANULÓNAK FELVÉTELIK.

ÜGYES SEGÉDEK FELVÉTELEK AZONNALI BELÉPÉSRE.